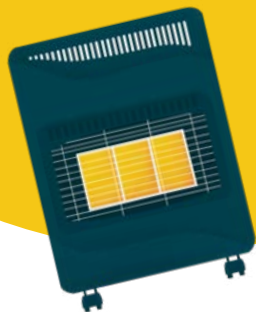

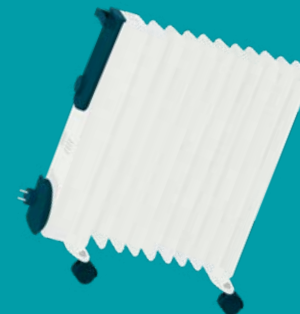
**PECYN
CYMORTH**

CYFLWYNIAD

Mae'r prosiect 'Achub Eich Ynni' yn gweithio gyda phobl ifanc o wahanol gefndiroedd i'w haddysgu a'u hyfforddi i ymgysylltu ag ynni - materion, darparu dealltwriaeth, offer, cymorth personol ac adnoddau y mae angen iddynt eu gwneud yn well - dewisiadau gwybodus a phenderfyniadau ynghylch arbed a defnyddio ynni.

Crëwyd y Pecyn Cymorth hwn i helpu gweithwyr ieuenctid arbenigol i integreiddio cyngor ynni yn eu gwaith gyda phobl ifanc o bob rhan o Gymru. Mae'r Pecyn Cymorth yn llawn sesiynau a gweithgareddau ymgysylltu i addysgu'r cyfranogwyr am faterion ynni yn y cartref.

Ariannwyd y pecyn cymorth hwn gan yr Ymddiriedolaeth Arbed Ynni (EST) sy'n cynnal y cynllun Gwneud Iawn am Ynni, sy'n anelu at gyflawni dau beth:

1. Cefnogi defnyddwyr ynni mewn sefyllfaoedd sy'n agored i niwed
2. Sicrhau manteision i'r mathau o ddefnyddwyr yr oedd y materion penodol a sbardunodd y taliad iawn yn effeithio'n negyddol ar y materion penodol a sbardunodd y taliad gwneudiawn.

CREU DIWYLLIANT GRŴP

Diwylliant grŵp yw sail gweithgor, mae ei setiau'n cytuno ar ymddygiad gan yr holl gyfranogwyr ac yn sicrhau bod pawb ar yr un dudalen o'r dechrau. Diben diwylliant grŵp yw creu amgylchedd agored a pharchus lle gall y grŵp gydweithio'n greadigol, cefnogi unigolion i deimlo'n ddiogel, rhannu eu syniadau ac archwilio barn. Mae'n bwysig bod y grŵp yn creu hyn gyda'r tiwtor gan ei fod yn rhoi rheolaeth iddynt ac

yn sicrhau eu bod yn deall yr hyn sy'n ofynnol gan y grŵp yn hytrach na chael ei "ddweud wrth y rheolau". Mae sawl ffordd o gyflwyno diwylliant grŵp a dim ond un ohonynt yw hwn. Fel arall, / neuhefyd, gallaicyfranogwyr ysgrifennu eu rheolau eu hunain a'u rhoi ar y post, i gadw ar y siart troi. Byddai hyn yn ei wneud yn fwy agored a dienw.

CREU DIWYLLIANT GRŴP

NOD

I'r cylch, gan gynnwys y tiwtor, gytuno ar ymddygiadau, agweddau, cyfathrebu, amser a materion sensitif a archwiliwyd o fewn y sesiwn.

DULL

1. Trafod pa ymddygiadau y mae cyfranogwr / person ifanc yn eu disgwyl gan diwtor ac eraill yn y sesiwn. H.y. defnyddio ffonau symudol neu iaith
2. Archwilio strwythur sylfaenol y sesiwn gan gynnwys os oes unrhyw seibiannau neu unrhyw addasiadau i'r sesiwn.
3. Eglurwch wrth y grŵp y gallent fod yn siarad am faterion sensitif ac y dylai'r grŵp gytuno i osod rhai camau i gadw a ganlyn y byddant yn cytuno i'w dilyn drwy gydol y sesiwn.
4. Cael diwylliant y grŵp ar siart troi lle gall pawb sy'n cymryd rhan /pobl ifanc a'r tiwtor weld yn hawdd, gan sicrhau bod modd darllen pob gweithred. Gofynnwch i'r holl gyfranogwyr a ydynt yn deall pob pwynt neu a oes angen esboniad pellach arnynt. Gallai hwn fod yn fforwm agored i'w drafod ymhellach os bydd amser yn caniatáu a gall ganiatáu i gyfranogwyr / pobl ifanc ateb y cwestiwn eu hunain.

ADNODDAU

- Papur siart troi
- Marcwyr
- tac glas/gwyn.

5. Ar ôl ei gwblhau rhwch ddiwylliant y grŵp lle gall pawb eu gweld drwy gydol y sesiwn gan ddefnyddio tac glas/gwyn i sicrhau eu bod yn dod i'r wyneb os oes angen.
6. Gellir ychwanegu at ddiwylliant y grŵp os bydd rhywbeth annisgwyl yn codi - fodd bynnag, rhaid i'r grŵp gytuno ar hyn.
7. Pan fydd rhywun yn torri'r grŵp, mae diwylliant yn eu cyfeirio at siart troi'r grŵp, efallai y bydd rhai pobl ifanc yn teimlo mai awdurdodau yw hyn ac felly mae dau gam gweithredu pellach:
 - Cyfeiriwch y grŵp at ddiwylliant y grŵp ac atgoffwch yr holl gyfranogwyr / pobl ifanc o ddiben y sesiwn a'i diwylliant grŵp.
 - A yw'r grŵp yn gyfrifol am ddiwylliant grŵp a dim ond os yw'r tarfu'n cymryd gormod o amser y gweithredir.

CREU DIWYLLIANT GRWP

Cadwch y diwylliant grwp rydych wedi'i greu
a'i ailymweld ar ddechrau pob sesiwn.

ENGHRAIFFT O DDIWYLLIANT GRWP:

Byddwch yn barchus
o farn pobl eraill

Os ydych chi'n teimlo eich bod
wedi'ch sbarduno ac angen gadael
yr ystafell neu os oes angen y toiled
arnoch chi - rhowch fodiau i fyny neu
i lawr fel ein bod ni'n gwybod a oes
angen help arnoch chi!

Peidiwch â barnu
eraill - nid ydych chi'n
gwybod y stori gyfan

Mae'r hyn a ddywedir
yn y grŵp, yn aros yn
y grŵp

Bob 20 munud
byddwn yn cael
seibiant

CYNNWYS

<u>CYFLWYNIAD I YNNI</u>	<u>7</u>
Beth yw egni?	9
Systemau gwresogi a dŵr	12
 <u>RHOI EICH BILIAU</u>	 <u>18</u>
Cyllidebu	20
Mathau o daliadau	23
Deall biliau	26
 <u>CADWCH HI'N WYRDD</u>	 <u>30</u>
Effeithlonrwydd ynni	32
Awgrymiadau arbed ynni	37
 <u>GWNEUD Y DEWIS CYWIR</u>	 <u>39</u>
Dewis cyflenwr ynni	40
 <u>MAE FY NHW YN OER</u>	 <u>46</u>
Llygoden a chyddwysiad	53
Cymorth gwresogi	56

<u>GWEITHREDU CYMDEITHASOL</u>	<u>58</u>
 <u>PECYN ADNODDAU</u>	 <u>62</u>
 <u>ADNODDAU YCHWANEGOL</u>	 <u>81</u>
Mesuryddion Clyfar	82
Sut i ddarllen mesurydd	83
Sut i osod rhaglenydd mecanyddol.	86
Awgrymiadau Arbed Ynni	88
Carbon monocsid	90
Cynlluniau Defnyddiol	91
Cyfeirio a Chefnogi	94

CYFLWYNIAD I YNNI

Egwyl Iâ - Bingo Egni

NOD

- Cyflwyno cyfranogwyr / person ifanc i'r thema egni
- Dysgu termau a sefyllfaoedd sylfaenol y gallant uniaethu â nhw
- Torri'r îâ gyda'r cyfranogwyr

DULL

1. Argraffwch un cerdyn Bingo Ynni ar gyfer pob cyfranogwr / person ifanc.
2. Gofynnwch i'r cyfranogwyr / person ifanc symud o gwmpas a dod o hyd i bobl yn y grŵp sy'n ffitio'r blychau, pan fyddant wedi dod o hyd i rywun, dylent ysgrifennu eu henw a gofynion eraill yn y blwch.
3. Mae'r person cyntaf sy'n llenwi'r blychau i gyd gyda enwau cyfranogwyr / pobl ifanc yn gweiddi "Bingo!" ac yn ennill y gêm.

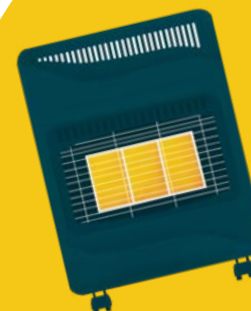
10 – 15 min

ADNODDAU

- Cardiau Bingo Ynni (yn y pecyn adnoddau)

GO

CYFLWYNIAD I YNNI

Egwyll Iâ - Bingo Egni

ATEBION I HWYLUSYDD

1. Yn gwybod sut i ddarllen mesurydd.
2. Wedi gweld tyrbin gwynt.
3. Yn gallu enwi tanwydd ffosil.
4. Mae ganddo foeler yn eu cartref
5. Yn gwybod beth sy'n achosi llwydni yn y cartref.
6. Yn defnyddio agorwr caniau a weithredir â llaw.
7. Wedi gweld panel solar.
8. Yn gallu enwi ffordd i arbed ynni yn y cartref.
9. Yn ailgylchu caniau alwminiwm.
10. Yn gwybod pa danwydd sy'n rhoi egni i gar.
11. Yn gallu enwi ffynhonnell ynni adnewyddadwy.
12. Yn berchen ar fesurydd craff.

1. Enw:	2. Enw: Ble ydych chi'n gweld un?	3. Enw: Glo, petroliwm, nwy naturiol, propan	4. Enw:
5. Enw: Anwedd	6. Enw:	7. Enw: Ble welson nhw un?	8. Enw: Diffoddwch oleuadau, arbed dŵr, inswleiddio, ac ati
9. Enw:	10. Enw: Petrol / Diesel / Trydan	11. Enw: Ynni dŵr, solar, geothermol, gwynt, biomas	12. Enw:

Gwybodaeth am

EGNI

Mae'r adran hon at ddefnydd hwyluswyr a gellir ei rhannu gyda'r cyfranogwyr / pobl ifanc. I wneud yr adran hon yn fwy rhyngweithiol, gellid gofyn cwestiynau i'r cyfranogwyr / person ifanc a'u trafod fel taflu syniadau.

NOD:

Rhoi gwybodaeth benodol i gyfranogwyr / person ifanc ynghylch hanfodion ynni.

BETH YW EGGNI?

Mae yna lawer o wahanol fathau o egni, y prif ffurfiau yw egni ysgafn, egni gwres, egni cemegol, ac egni trydanol. Gellir newid egni o un math i'r llall, ond ni ellir gwneud egni o'r dechrau na'i ddinistrio.

BETH YW'R DEFNYDD O YNNI?

Daw "treuliad" o'r gair consum. I gyfrifo faint o egni, rydyn ni'n ei ddefnyddio yw cyfrifo faint o egni rydyn ni'n ei ddefnyddio. a allem fod yn defnyddio llai?

BETH YW ARBED YNNI?

"Daw cadwraeth o'r gair" cadw ". Pan fyddwn yn arbed ynni, rydym yn defnyddio llai o egni, neu weithiau dim.

SUT ALLWN NI FESUR EIN DEFNYDD O YNNI?

Y mesuriad a ddefnyddir yw'r awr cilowat, ar filiau ynni a godir arnoch fesul uned o kWh, felly po leiaf kWh rydych wedi'i ddefnyddio, y rhatach fydd eich biliau!

BETH YW EFFEITHLONRHYDD YNNI?

A allem fod yn defnyddio llai o egni? Effeithlonrwydd ynni yw pan allwch chi gael cymaint o bŵer â phosibl o gynnyrch, heb wastraffu llawer o egni. er enghraifft, gall un oergell fod yn fwy effeithlon o ran ynni nag un arall. Bydd yn defnyddio llai o egni ond bydd yn dal i oeri eich bwyd ac yn arbed arian yn y tymor hir.

PAM MAE EFFEITHLONRHYDD YNNI YN BWYSIG?

Mae dod yn yeffeithlon o ran ynni yn bwysig am 3 rheswm:

1. Yr Amgylchedd - Mae angen i ni gwtogi ar y defnydd o danwydd ffosil. Fe wnaethon nhw gymryd miliynau o flynyddoedd i ffurfio ac maen nhw'n rhedeg allan. Mae eu llosgi yn cynhyrchu carbon deuocsid ac yn arwain at newid yn yr hinsawdd sy'n cael effeithiau mewn sawl rhan o'r byd - llifogydd, sychder, corwyntoedd, ac ati.
2. Yr Economi - Wrth i adnoddau fel olew a nwy fynd yn anoddach eu cael, bydd y pris yn mynd yn uwch gan olygu y bydd mwy o bobl yn y byd yn cael eu hunain mewn tlodi tanwydd.
3. I Arbed Arian - mae'n gwneud synnwyr i fod yn effeithlon o ran ynni fel y gallwch arbed arian ar eich biliau ynni a pheidio â thalu mwy nag sy'n rhaid i chi fod bob dydd fel angenrheidiau fel dŵr poeth a gwresogi'ch cartref.

SUT MAE TRYDAN YN CAEL I EIN CARTREFI?

Gweithgaredd 1

NOD

- Bydd gan gyfranogwyr ddealltwriaeth sylfaenol o ble mae egni'n cael ei wneud.
- Bydd gan gyfranogwyr ddealltwriaeth sylfaenol o sut mae trydan yn cyrraedd y cartref.

DULL

1. Rhannwch y cyfranogwyr yn 2 grŵp.
2. Torrwch y cardiau taflenni allan a rhowch becyn o gardiau i bob grŵp.
3. Gofynnwch i'r cyfranogwyr roi'r cardiau mewn trefn, gan fapio'r siwrnai y mae'r trydan yn ei chymryd i fynd i mewn i'r cartref.
4. Mae'r grŵp sy'n gorffen y gweithgaredd yn gyntaf gyda'r drefn gywir, yn ennill!
5. Pan fydd grŵp wedi ennill, ewch trwy'r atebion a thrafodwch y daith drydan.

ADNODDAU

- Sesiwn 1, Gweithgaredd 1 taflen.
- Siswrn

GO

20 min

SUT MAE TRYDAN YN CAEL I EIN CARTREFI?

Gweithgaredd 1

ATEBION AM CYFLEUSTER

1. Gwneir trydan mewn gorsaf gynhyrchu gan eneraduron enfawr. Gall gorsafoedd cynhyrchu ddefnyddio gwynt, olew, glo, nwy naturiol, neu ddŵr.
2. Anfonir y cerrynt trwy drawsnewidyddion i gynyddu'r foltedd. Mae hyn yn helpu i wthio'r pŵer yn bell.
3. Mae'r gwefr drydanol yn mynd trwy linellau trawsyrru foltedd uchel sy'n ymestyn ledled y wlad.
4. Mae'r gwefr drydanol yn cyrraedd is-orsaf, lle mae'r foltedd yn cael ei ostwng fel y gellir ei anfon ar linellau pŵer llai.
5. Mae'r gwefr drydanol yn teithio trwy linellau dosbarthu i'ch cymdogaeth. Mae trawsnewidyddion llai yn lleihau'r foltedd eto i wneud y pŵer yn ddiogel i'w ddefnyddio yn ein cartrefi.
6. Mae'r gwefr drydanol yn cysylltu â'ch tŷ ac yn mynd trwy fesurydd sy'n mesur faint rydych chi'n ei ddefnyddio.
7. Mae'r trydan yn teithio trwy wifrau y tu mewn i'r waliau i'r allfeydd ac yn newid ar hyd a lled eich tŷ.

Gwybodaeth am

SYSTEMAU GWRESOGI A DWR

Mae'r adran hon at ddefnydd hwylusydd a gellir ei rhannu gyda'r cyfranogwyr. I wneud yr adran hon yn fwy rhyngweithiol, gellid gofyn cwestiynau i'r cyfranogwyr a'u trafod fel taflu syniadau.

NOD:

Rhoi gwybodaeth fwy penodol i'r cyfranogwyr ynghylch Systemau Gwresogi a Dŵr.

YN EICH CARTREF, MAE'N BWYSIG CYFLAWNI'R TYMEREDDAU CANLYNOL:

- Ystafell fyw ac ystafell ymolchi - 21 c
- Gweddill y tŷ - 18 c

SUT MAE GWRES YN CAEL EI OLLWNG?

- **RADIATION** - yn pelydru mewn llinellau syth / fel mae'n gwneud o'r haul!
- **CONFECTION** - Yn codi i fyny
- **YMDDYGIAD** - Teithio ar hyd deunydd e.e. bar metel.

CROESAIR EGNU

Gweithgaredd 2

NOD

- Bydd cyfranogwyr yn dysgu am rywfaint o'r derminoleg a ddefnyddiwn pan fyddwn yn siarad am systemau gwresogi a dŵr

DULL

- Gall pobl ifanc weithio ar y croesair ar eu pennau eu hunain neu mewn paruau.
- Rhaid iddyn nhw ddod o hyd i'r holl eiriau yn y croesair.

ADNODDAU

- Taflen Sesiwn 1, Gweithgaredd 2. (1 y pen neu mewn deuoedd)

GO

ATEBION I'R HWYLUSYDD

R	W	D	E	V	T	F	R	H	U	B	G	K	I	J	U	O	P	L	J	F	D	G	K	M	I	M	N	S	L
H	E	U	Y	S	E	D	Q	Z	A	V	S	R	O	P	J	L	I	P	Y	T	G	C	R	E	X	S	G	K	G
B	X	T	H	E	R	M	O	S	T	A	T	Y	I	O	P	V	K	F	R	G	Y	N	G	D	S	W	U	D	G
L	G	Y	H	U	N	J	K	M	I	M	N	S	D	W	E	R	E	D	T	O	F	E	R	L	A	N	D	E	S
O	K	R	A	F	H	E	A	T	I	N	G	E	S	C	T	D	U	P	S	T	K	I	A	B	H	N	L	X	E
E	R	E	S	I	N	G	F	F	R	T	O	H	Y	U	J	B	N	G	U	I	L	E	R	S	D	E	R	H	U
Q	E	J	C	S	P	L	W	E	R	T	T	H	J	B	Y	M	B	E	L	Y	D	R	E	D	D	K	L	H	N
M	D	T	G	V	Y	B	R	G	L	O	Y	U	G	F	V	H	B	K	U	L	I	N	G	H	M	P	R	D	Y
C	F	Q	D	O	H	U	B	D	F	C	R	T	H	U	Y	B	D	C	R	Y	T	R	D	F	Y	U	H	B	N
Z	A	R	H	G	I	R	T	H	J	N	O	Q	E	D	R	F	T	G	C	V	F	T	G	B	H	U	J	I	K
H	B	E	D	A	A	B	G	R	V	F	G	N	D	H	Y	G	D	V	G	W	R	E	S	O	G	I	G	Y	H
N	G	H	J	F	V	A	A	Z	X	D	F	F	D	O	J	G	F	C	N	H	O	K	I	E	R	F	O	P	M
A	W	T	V	C	S	D	L	F	D	F	I	B	G	U	V	S	A	E	H	J	K	E	S	L	N	G	F	H	L
A	Q	J	R	L	S	V	D	O	Y	D	I	R	F	M	C	D	W	U	F	G	H	J	C	E	P	L	W	Q	V
K	G	R	X	Y	J	G	E	D	R	F	A	V	R	T	Y	T	S	P	O	E	R	T	G	R	Y	B	R	D	E
R	P	D	E	S	D	S	V	L	G	R	T	R	D	B	Y	H	I	D	F	E	W	Q	D	O	H	U	B	G	K
V	S	E	D	H	V	A	R	K	U	I	H	B	G	C	F	V	L	O	J	V	E	R	H	G	I	R	T	G	H
U	F	B	D	S	K	T	N	B	F	D	E	R	G	L	L	O	P	B	N	C	S	E	D	A	A	B	G	F	W
V	O	K	N	F	L	M	H	E	T	G	Y	H	D	R	U	F	G	B	C	V	Y	G	Z	S	J	E	D	I	G
S	V	R	H	G	X	I	R	E	K	F	M	B	I	Y	G	D	T	G	Y	H	J	B	O	P	F	R	E	D	Y
Z	Y	B	V	B	F	J	K	T	R	E	Y	F	X	C	R	U	I	I	G	Y	V	H	B	M	I	N	E	R	T
G	E	E	K	D	D	H	V	D	E	M	Y	C	E	Q	I	G	O	A	G	S	N	H	E	R	F	U	B	E	F
L	O	R	L	R	A	A	D	U	B	R	O	G	H	T	X	B	E	N	D	U	C	R	L	O	P	S	V	L	Y
Q	T	N	Y	V	R	R	N	H	X	M	J	S	I	G	O	P	K	S	L	K	E	F	R	E	A	Y	T	I	L
R	C	U	Z	F	F	H	Y	B	I	N	J	K	T	D	I	H	Y	E	R	T	K	I	L	I	P	O	K	O	C
S	X	S	U	Y	U	I	O	H	N	M	Y	D	A	A	E	W	Y	G	V	N	I	H	G	W	F	N	B	B	I
W	E	Y	Y	G	D	T	D	E	F	U	H	V	F	D	T	K	O	L	E	W	O	P	Y	U	Q	E	A	Z	E
P	E	O	R	G	I	S	W	E	V	T	N	G	B	J	K	U	I	N	M	Y	E	T	Y	G	O	K	L	I	H
I	E	N	Q	E	A	X	H	C	V	E	Y	T	E	L	E	C	T	R	I	C	I	T	Y	O	H	U	S	V	U
E	N	D	W	Y	D	K	E	N	D	O	F	R	U	P	I	N	H	O	M	D	Y	X	L	D	Z	K	R	G	U

Gwybodaeth am

SYSTEMAU GWRESOGI A DWR

Mae'r adran hon at ddefnydd hwylusydd a gellir ei rhannu gyda'r cyfranogwyr. I wneud yr adran hon yn fwy rhyngweithiol, gellid gofyn cwestiynau i'r cyfranogwyr a'u trafod fel taflu syniadau - Mae mapiau meddwl yn gweithio'n wych ar gyfer hyn!

NOD:

Rhoi gwybodaeth fwy penodol i'r cyfranogwyr ynghylch Systemau Gwresogi a Dŵr.

I nodi'ch system wresogi, mae angen ichi edrych ar yr offer sy'n gwresogi'ch ystafell. Gallai'r teclyn hwn fod yn wresogydd ystafell unigol, neu'n rhan o system gwres canolog.

Rheiddiaduron - n golygu bod gennych system gwres canolog gwlyb (boeler yn y cartref). Bydd hyn yn cynhesu'ch cartref ac yn cynhesu'ch dŵr. Mae dŵr poeth yn cael ei wthio o gwmpas i gynhesu'r rheiddiaduron sydd wedyn yn cynhesu'r ystafelloedd. Mae falf rheiddiadur thermostatig yn rheoli tymheredd yr ystafell. Mae thermostat boeler yn rheoli tymheredd y tŷ cyfan (pob rheiddiadur), ar y boeler bydd rheolydd gwresogi dŵr a mesurydd pwysau hefyd.

Griliau yn y waliau neu'r lloriau - Os oes gennych rwyllau yn y waliau neu'r lloriau, bydd gennych system gwres canolog aer cynnes. (uned gwres canolog yn y cartref) a fydd yn anfon aer cynnes allan trwy'r rhwyllau. Mae ganddo thermostat ar yr uned a / neu'r amserydd.

Thermostat - Yn syml, y rheolyddion a ddefnyddir i reoleiddio tymheredd mewn system wresogi. Gallwch chi osod tymheredd a ffefrir, ac mae'r thermostat yn gweithio i gadw'ch ystafell neu'ch boeler ar y lefel ddymunol hon. Os yw'r cartref yn dechrau gollwng tymheredd, mae'r thermostat yn troi'r gwres ymlaen i gynhesu'n ôl.

BETH YW GWRESOGYDDION UNIGOL?

Gwresogydd chwythu - mae ganddo thermostat. Pan fydd yr ystafell yn cyrraedd tymheredd cynnes, mae'n diffodd i arbed ynni.

Convector - Mae gwres yn codi tuag i fyny, yn eithaf cludadwy ac mae ganddo thermostat.

Gwresogydd storio - Deialau mewnbwn ac allbwn. (mae trydan yn rhatach ar adegau penodol yn y nos - felly rydych chi'n troi'r deialu mewnbwn i fyny dros nos ac mae'n storio'r egni rhad - yna pan fydd angen i chi ddefnyddio'r gwres, rydych chi'n troi'r deialu allbwn ymlaen ac mae'n rhyddhau egni i'r ystafell) wedi dim plwg.

Rheiddiadur wedi'i lenwi ag olew - Mae olew yn cynhesu ac yn teithio o'i gwmpas. Mae ar olwynion, yn drwm iawn, gallwch reoli lefelau egni.

Tân agored - Gwres pelydrol a gwres darfudol. Mae'r gwres darfudol yn mynd ar goll i fyny'r simnai.

Tân ar gau - Mae tanwydd solid y tu mewn ac mae ganddo thermostat.

Tân trydan - Mae pob bar yn KW o wres - Cynhesu'n gyflym.

Is-wresogydd ystafell goch - Gwres pelydrol, mae pob bar yn KW o wres. - Yn cynhesu'n gyflym.

Gwybodaeth am

SYSTEMAU GWRESOGI A DWR

Gwresogydd wal neu wresogydd panel - Defnyddiwrch wres darfudiad ac yn wych ar gyfer gwres ar unwaith!

Gwresogydd nwy potel - Yn ddrud iawn i'w redeg a gall achosi anwedd yn y cartref.

OEDDET TI'N GWYBOD?

Efallai y bydd gennych hefyd thermostat ystafell sy'n rheoli tymheredd y tŷ yn gyffredinol. Ni ddylai fod mewn ystafell gyda golau haul uniongyrchol, uwchben rheiddiadur, mewn ystafell gynhesach neu ystafell oerach:

Gofynnwch i'r cyfranogwyr pam maen nhw'n meddwl bod hyn?

Efallai bod gennych ryw beth o'r enw rhaglennydd mecanyddol sy'n eich galluogi i raglennu'ch gwres o amgylch eich diwrnod. Er enghraifft, os nad oes neb yn y tŷ rhwng amseroedd penodol yn ystod y dydd, gallwch gynllunio ymlaen llaw fel nad ydych yn gwastraffu arian ar wresogi a dŵr poeth.

Gweld mwy am sut i osod rhaglennydd mecanyddol yn yr adran adnoddau ychwanegol yng nghefn y pecyn cymorth hwn.

Mae landlordiaid yn gyfreithiol gyfrifol am ddiogelwch eu tenantiaid, a rhaid iddynt gael gwiriad diogelwch bob 12 mis gan Beirianwyr Cofrestredig Nwy Ddiogel.

CYDWEDDWCH

Gweithgaredd 3

20 min

NOD

- Gall cyfranogwyr nodi'r gwahanol fathau o systemau gwresogi a dŵr yn eu cartrefi.

DULL

1. Torrwch y cardiau adnoddau allan a rhannwch y cyfranogwyr yn grwpiau.
2. Gofynnwch i'r cyfranogwyr gerdded o gwmpas a chyfateb delwedd y system wresogi ag enw a nodweddion y system wresogi.
3. Gellir gwneud hyn hefyd fel gweithgaredd bwrdd mewn grwpiau.

ADNODDAU

- Sesiwn 1, Cardiau adnoddau Gweithgaredd 3.

GO

DIWEDD SESIWN 1

RHOI EICH BILIAU

Egwyll Iâ - Gêm Enw Ynni

NOD

Bydd cyfranogwyr yn datblygu meddwl a dealltwriaeth o derminoleg sy'n gysylltiedig ag ynni.

DULL

1. Os oes gennych lawer o gyfranogwyr yn y grŵp, gwahanwch nhw'n grwpiau llai.
2. Gofynnwch i'r cyfranogwyr sefyll neu eistedd mewn cylch sy'n wynebu o'r tu allan.
3. Dywedwch wrth y cyfranogwyr y byddant yn dewis enwau olaf newydd. Dylai eu henwau olaf newydd ddechrau gyda'r un llythyr â'u henwau cyntaf a bod yn gysylltiedig ag ynni—ffynhonnell ynni, dyfais sy'n defnyddio ynni, neu dymor ynni. Er enghraifft: Rachel Radiator, Tyrbin Gwynt Wenna, Gina Generator, ac ati. Dywedwch wrth y cyfranogwyr/Young people na ellir dweud unrhyw enw olaf ddwywaith.
4. Os oes unrhyw un yn y grŵp yn cael problem meddwl am enw olaf ynni, a yw'r grŵp yn rhoi syniadau ar sawl enw olaf ar eu cyfer.
5. Mae arweinydd y grŵp yn dechrau drwy ddweud, "Hi, fy enw i yw..." ac yna eu henw cyntaf, ac yna eu henw olaf ar ynni newydd. Mae'r person i'r chwith o'r arweinydd yn dweud enw cyntaf a olaf y person cyntaf, ac yna ei enw ynni newydd ei hun. Mae'r trydydd person yn parhau drwy roi'r ddau enw cyntaf, yna eu henw egni eu hunain. Mae hyn yn parhau nes bod y person olaf, sy'n eistedd i dde arweinydd y grŵp, yn rhoi enw pawb ac yna ei enw ei hun.
6. Os oes gan rywun yn y grŵp broblem, yn ystod y gêm, gan gofio enw cyntaf neu olaf person, a oes gan aelodau o'r grŵp awgrym i'r person hwnnw. Er enghraifft: Os mai enw'r person yw Tim Toaster, gallai rhywun yn y grŵp ddweud, "Rydych chi'n rhoi eich bara ynddo yn y bore." Os mai Pedro Petrolewm yw enw'r person, gallai aelod o'r grŵp ddweud, "Rydych chi'n gwneud gasoline ohono."

10 – 15 min

EISIAU VS ANGHENION

Gweithgaredd 1

20 min

NOD

- Bydd cyfranogwyr / pobl ifanc yn dechrau meddwl am yr hyn y maent yn ei wario ar eu harian o ddydd i ddydd.
- Bydd cyfranogwyr / pobl ifanc yn gallu nodi'r hyn y maent yn ei ddosbarthu fel rhywbeth y maent yn ei "ddymuno" ac yn rhywbeth y mae arnynt ei angen.

DULL

1. Rhannu Cyfranogwyr / pobl ifanc yn grwpiau llai. Gofynnwch iddyn nhw fapio dwy adran ar eu papur siart troi - "WANT" vs. "ANGEN".
2. Gofynnwch i Gyfranogwyr / pobl ifanc feddwl yn unigol am 3 pheth y maent yn gwario llawer o arian arnynt yn aml a'u hysgrifennu ar nodiadau post unigol. Anogwch nhw i wneud eu gorau i beidio ag ysgrifennu'r un peth ag aelodau eraill y grŵp.
3. Ar ôl iddynt gael eu 3 swydd, mae'n nodi, gofynnwch iddynt ddod at ei gilydd yn eu grwpiau bach a'i gymryd yn eu tro i ddewis rhai o'r eitemau a thrafod fel grŵp a yw hyn yn "eisiau" neu'n "angen".
4. Gwnewch yn siŵr bod cytundeb y grŵp wedi'i ystyried ymlaen llaw, gan y gallai cyfranogwyr / pobl ifanc anghytuno, felly mae'n bwysig eu bod yn gwrando ar ei gilydd ac yn parchu barn pobl eraill.

ADNODDAU

- Papur siart troi
- Corlannau
- Post it notes

ENGHREIFFTIAU AR GYFER HWYLUSYDD

- Siopau tecawê
- Bil nwy
- Bil ffôn symudol
- Dillad newydd
- Bwyd babi
- Sigarêts
- Rhent
- Mae bws yn gwneud

Gwybodaeth am

GYLLIDEBU AR GYFER BILIAU

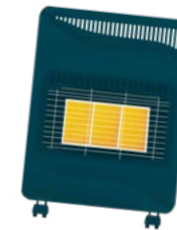
Mae'r adran hon at ddefnydd hwyluswyr a gellir ei rhannu â chyfranogwyr / pobl ifanc i wneud yr adran hon yn fwy rhyngweithiol, gellid gofyn cwestiynau i'r cyfranogwyr / pobl ifanc a'u trafod fel syniadau.

PA FILIAU Y MAE ANGEN INNI EU TALU YN Y CARTREF?

1. Rhent/Morgais
2. Nwy a Thrydan
3. Dŵr
4. Y Dreth Gyngor
5. Rhyngrwyd
6. Trwydded deledu
7. Biliau personol, e.e. bil ffônau symudol, tanysgrifiadau, bil cardiau credyd, aelodaeth campfa, yswiriant car ac ati.

Mae sefydlu cyllideb yn golygu eich bod:

- Llai tebygol o fod mewn dyled yn y pen draw
- Llai tebygol o gael eich dal allan gan gostau annisgwyl
- Yn fwy tebygol o fod â statws credyd da
- Yn fwy tebygol o gael ei dderbyn am forgais neu fenthyciad
- Gallu gweld meysydd lle gallwch wneud arbedion
- Mewn sefyllfa wych i gynilo am wyliau, car newydd, neu ddanteithion arall

BILIAU NWY A THRYDAN

Bydd eich bil nwy a thrydan yn talu am y gost o bweru eich cartref a'i gadw'n gynnes. Bydd y rhan fwyaf o gwmnïau ynni yn cynnig nifer o opsiynau talu a gallwch ddewis talu naill ai bob chwarter, yn fisol neu'n flynyddol.

Mae'n bwysig iawn eich bod yn cadw llygad ar faint y mae eich bil ynni yn ei gostio ichi. Pan fyddwch yn gwyllo eiddo, bydd gan bob un dystysgrif perfformiad ynni. Bydd hyn yn eich helpu i weld pa mor effeithlon yw'r adeilad o ran ynni ac yn rhoi syniad o faint y gallai eich biliau fod. Mae camau y gallwch eu cymryd i arbed arian ar eich bil ynni a fydd yn cael ei gynnwys yn nes ymlaen yn y pecyn cymorth yn yr adrannau **Cadwch Ati'n Wyrdd a Gwneud y Dewis Cywir.**

RHAI OFFER A ALL EICH HELPŮ:

Bydd yr offer cyllidebu ar-lein hyn yn eich helpu i reoli eich incwm a'ch treuliau, bydd angen i chi ddod o hyd i rai datganiadau banc, slipiau cyflog a gwybodaeth arall i lenwi'r rhain y gall eich gweithiwr ieuenctid eich helpu gyda nhw.

Citizens Advice: www.citizensadvice.org.uk/debt-and-money/budgeting/budgeting/work-out-your-budget/budgeting-tool/

The Money Advice Service: www.moneyadviceservice.org.uk/en/tools/budget-planner/start

TAITH EIN BIL YNNI

Gweithgaredd 2

20 min

NOD

- Bydd cyfranogwyr / pobl ifanc yn dysgu sut mae ynni'n cael ei fesur, a sut rydym yn talu am ein hynni.

DULL

1. Rhannwch y Cyfranogwyr / pobl ifanc yn grwpiau llai.
2. Torrwch y cardiau trosglwyddo allan a rhowch becyn o gardiau i bob grŵp.
3. Gofynnwch i gyfranogwyr / pobl ifanc roi trefn ar y cardiau, gan fapio trefn gywir y cardiau, yn gyntaf ar gyfer y mesurydd cyfartalog, yn ail ar gyfer y mesurydd talu ymlaen llaw.
4. Mae'r grŵp sy'n gorffen y gweithgaredd yn gyntaf gyda'r drefn gywir, yn ennill!
5. Pan fydd grŵp wedi ennill, ewch drwy'r atebion a thrafod taith ein bil ynni, p'un a oes gennym fesurydd cyfartalog neu fesurydd rhagdal.

ADNODDAU

- Sesiwn 2
- Taflen Gweithgaredd 2.

GO

TAITH EIN BIL YNNI

Gweithgaredd 2

ATEBION I'R HWYLUSYDD

1. Daw ynni i'n cartref.
2. Rydym yn defnyddio ynni drwy ddefnyddio trydan a nwy.
3. Mesurir yr Ynni a ddefnyddiwn yn kWh. Mae faint o kWh rydych chi'n ei ddefnyddio yn cael ei arddangos ar eich mesurydd.
4. Bydd eich tariff ynni yn cyfrifo'r gost fesul kWh. Gall eich tariff ynni fod yn gyfradd amrywiadwy safonol sy'n golygu'r newidiadau cost yn dibynnu ar y farchnad, neu gall fod yn gyfradd sefydlog sy'n golygu eich bod yn cael pris penodol am y flwyddyn. Bydd tâl sefydlog hefyd ar eich tariff sy'n gost ddyddiol ychwanegol y mae'n rhaid i chi ei dalu. Bydd yn rhaid talu'r gost hon p'un a ydych yn defnyddio ynni y diwrnod hwnnw ai peidio ai peidio.
5. Bydd eich cyflenwr ynni yn dod i'r tŷ i ddarllen mesurydd, gofyn am ddarlleniad e-bost, neu weithiau byddant yn gwneud darlleniadamcangyfrifedig.
6. Byddwch yn talu am faint o ynni rydych wedi'i ddefnyddio drwy'r dull a ffefrir gennych a byddwch yn derbyn datganiad

MESURYDD RHAGDALU

1. Daw ynni i'n cartref.
2. Rydych chi'n mynd â'ch cerdyn/allwedd rhagdalau i'r Cylch Cyflog/Swyddfa Bost leol, neu ar-lein i ychwanegu clod ato.
3. Bydd eich mesurydd yn dangos i chi faint o ynni rydych chi'n ei ddefnyddio pan fydd eich cerdyn/allwedd yn cael ei fewnosod, a'ch credyd a'ch cydbwysedd sy'n weddill.
4. Rydych chi'n parhau i ychwanegu at y cerdyn/allwedd pan fyddwch yn rhedeg allan o gredyd. Bydd rhai cyflenwyr yn rhoi credyd brys i chi pan fyddwch yn dod i ben, ond caiff hyn ei ad-dalu a daw allan o'ch taliad ad-dalu nesaf.
5. Os nad ydych yn ychwanegu at eich cerdyn/allwedd, yna mae perygl i chi golli pŵer i'ch cartref.
6. Os byddwch yn colli eich cerdyn/allwedd, dylech gysylltu â'ch cyflenwr ar unwaith i gael rhywun arall.

MATHAU O DALIADAU

Gweithgaredd 3

20 min

NOD

- Bydd cyfranogwyr / pobl ifanc yn deall y gwahanol ffyrdd o dalu eu bil ynni. A manteision ac anfanteision pob dull talu.

DULL

1. Rhannwch y grŵp yn ddwy neu dri a rhoi un senario i bob Cyfranogwr / pobl ifanc Gwnewch yn siŵr eu bod yn wahanol o fewn eu grwpiau.
2. Rhowch fath o daflen dalu i bob grŵp ac eglurwch y bydd cyfranogwyr / pobl ifanc yn mynd â hi yn eu tro at bob un ohonynt yn gynghorydd talu.
3. Yn eu tro bydd y Cyfranogwyr / pobl ifanc yn cael sgysiau fel pe bai'n sefyllfa go iawn, dylent ddefnyddio'r senarios ar daflenni talu i'w hannog.
4. Y nod yw i bob Cyfranogwr / pobl ifanc ddewis y math priodol o daliad ar gyfer eu cleient. Anogwch nhw i siarad ei gilydd drwy'r gwahanol opsiynau a pham eu bod wedi gwneud y dewis hwn.

ADNODDAU

- Sesiwn dau weithgaredd tri taflen

GO

MATHAU O DALIADAU

Gweithgaredd 3

ATEBION I'R HWYLYSYDD

1. Yr ydych yn byw ar eich pen eich hun ac ar dariff ynni sefydlog, sy'n golygu eich bod yn talu'r un swm bob mis am eich ynni. Mae gennych Fesurydd Deallus hefyd a'i wirio'n aml i wneud yn siŵr nad ydych yn mynd uwchlaw eich defnydd o ynni. Rydych chi'n gweithio'n llawn amser ac yn cael eich talu'n fisol. Hoffech wybod mwy am ba ffordd sydd orau i dalu am eich egni.

ATEB: RHEOL SEFYDLOG NEU DDEBYD UNIONGYRCHOL

2. Yr ydych mewn ychydig o ddyled o'ch biliau ynni blaenorol. Rydych hefyd yn derbyn Credyd Cynhwysol. Mae angen i chi allu talu eich bil ynni, ond hefyd talu swm bach o ddyled i'ch darparwr ynni bob mis. Pa ddull talu sydd orau i chi?

ATEB: UNIONGYRCHOL TANWYDD

3. Nid oes gennych incwm diogel na chyfrif banc. Yr ydych bob amser yn newid swyddi ac nid ydych yn siŵr pryd y bydd eich arian yn dod i mewn nesaf. Rydych chi'n byw'n agos iawn at ganol y dref felly gallech deithio pe bai angen. Pa un yw'r ffordd orau o dalu am eich bil ynni?

ATEB: CERDYN EGNU

4. Rydych chi'n rhiant sengl sydd ag incwm rheolaidd. Mae gennych dariff ynni amrywiol, sy'n golygu mai dim ond am yr ynni yr ydych yn ei ddefnyddio y byddwch yn ei dalu. Rydych chi eisiau gwybod y ffordd orau o dalu am eich bil ynni.

ATEB: DEBYD UNIONGYRCHOL

Gwybodaeth am

FILIAU TANWYDD

Mae'r adran hon at ddefnydd hwyluswyr a gellir ei rhannu â Chyfranogwyr / pobl ifanc. Er mwyn gwneud yr adran hon yn fwy rhyngweithiol, gellid gofyn cwestiynau i'r Cyfranogwyr / pobl ifanc a'u trafod fel syniadau.

SUT MAE YNNI/FAINT O YNNI RYDYCH CHI'N EI DDEFNYDDIO YN CAEL EI FESUR?

Fe'i mesurir yn Oriau Cilowat (kWh). Pan fyddwch yn defnyddio ynni, byddwch yn talu swm penodol o arian y kWh a ddefnyddir.

BETH YW 'TARIFF'?

Tariff ynni yw sut mae darparwr ynni yn codi tâl ar gwsmer am ei ddefnydd nwy a thrydan. Y ddau brif fath o dariff yw tariff cyfradd sefydlog, a theriff newidiol safonol.

TARIFF AMRYWIADWY SAFONOL:

Yn mynd i fyny ac i lawr gyda'r farchnad, gall ynni fod yn rhad iawn ar adegau penodol ond hefyd yn ddrud iawn ar adegau.

TARIFF CYFRADD SEFYDLOG:

Gwarantu pris sefydlog eich ynni y mis am tua 12-18 mis. Ar ôl hynny gallwch newid i dariff gwahanol ond efallai y bydd ffi ymadael.

BETH YW 'TÂL SEFYDLOG'?

Ffi ddyddiol yw tâl sefydlog, a byddwch yn mynd i'r ddau bob dydd p'un a ydych yn defnyddio ynni ai peidio ar y diwrnod hwnnw ai peidio. Mae'r tâl sefydlog yn talu am y gost o gysylltu eich cartref â'r rhwydwaith ynni, staff yn cynnal darlleniadau mesuryddion, ac yn gwasanaethu eich cyfrif.

BETH YW DARLLEN MESURYDD?

Yn aml, bydd gennych rywun o'ch darparwr ynni, dewch i'ch tŷ i ddarllen eich mesurydd. (Mae eich mesurydd yn dweud wrthyn nhw faint o ynni rydych chi wedi'i ddefnyddio fel eu bod yn gwybod beth i'ch codi). Weithiau, eich darparwr ynni sy'n cyfrifo darlleniad mesurydd amcangyfrifedig yn hytrach na dod i'w wneud. Mae gennych hawl i ofyn i'ch darparwr ynni ddod i gynnal darlleniad mesuryddion mewn person os teimlwch fod y darlleniad amcangyfrifedig yn anghywir, ac maent wedi eich gorgodi am eich defnydd o ynni.

DEALL EICH BIL YNNI

Gweithgaredd 4

NOD

- Bydd cyfranogwyr / pobl ifanc yn gallu adnabod a labelu gwahanol rannau o'r bil ynni
- Bydd gan gyfranogwyr well dealltwriaeth o filiau ynni.

DULL

1. Rhannwch y grŵp yn barau a rhowch daflen iddynt bob un.
2. Cyfranogwyr i labelu'r bil ynni ac yna ateb y cwestiynau isod.

ADNODDAU

- Sesiwn 2 - Taflen weithgaredd 4

GO

ATEBION I HWYLYSYDD

Ynglŷn â'ch tariff

Bydd y wybodaeth hon yn eich helpu i gymharu'ch tariff cyfredol ag eraill sydd ar gael.

Beth yw ffi ymadael?

Mae gan rai tariffau ffi ymadael y gellir ei chodi os byddwch chi'n dewis newid cyflenwr cyn y dyddiad gorffen y cytunwyd arno.

Sut gwnaethom weithio allan eich costau ynni

Os oes gennych unrhyw gwestiynau, cysylltwch â'n Tîm Gwasanaeth Cwsmeriaid.

Wearethebest.com/
custservice

0800 1234 1234

Rhif Mesurydd Trydan

K75L127DRS

DARLLENIADAU MESURYDD

24 Hydref 2019 - ein darlleniad 43238

28 Hydref 2020 - amcangyfrif o ddarllen 44091

CYFANSWM KWH A DDEFNYDDIR

853kWh am 18.020c y kWh 853
£153.71

Tâl sefydlog 187 diwrnod am 24.523c £45.87

TAW @ 5.00% £9.98

CYFANSWM COST TRYDAN £209.56

Eich Tariff Trydan

ENW TARIFF

SUT RYDYCH CHI'N TALU

Diwedd y Tariff

Ffi Ymadael Cynnar

AMCANGYFRIF O'R DEFNYDD DROSODD

Amrywiol Safonol

Debyd Uniongyrchol Misol

Dim dyddiad gorffen

Dim

1.555 kWh

Cwestiynau:

Beth yw'r gwahaniaeth rhwng tariff newidiol Safonol a theriff Cyfradd Sefydlog?

Gyda Darn Cyfradd Sefydlog, cewch yr un pris bob mis waeth faint neu faint o ynni rydych chi'n ei ddefnyddio. Gyda Darn Amrywiadwy Safonol, bydd y pris yn newid yn unol â'r farchnad.

Roedd yn gynnes iawn ym mis Ebrill ac mae darllen y mesuryddion yn ymddangos yn uwch nag y dylai fod wedi bod. Beth yw'r rheswm am hyn?

Gwnaethant amcangyfrif o'r darlleniad.

Faint yw fy nâl sefydlog y dydd?

24.523 p

Gwybodaeth am

BROBLEMAU A PERYGLON CYFLENWYR YNNI

Mae'r adran hon at ddefnydd hwyluswyr a gellir ei rhannu â chyfranogwyr. Er mwyn gwneud yr adran hon yn fwy rhyngweithiol, gellid gofyn cwestiynau i'r cyfranogwyr a'u trafod fel syniadau.

Gall fod llawer o faterion yr ydym yn dod ar eu traws wrth dalu am ein biliau tanwydd. Mae'n bwysig nodi problemau a peryglon cyflenwyr ynni fel y gallwn wneud ein gorau i'w hosgoi.

CYFRADDAU YNNI

Os bydd eich cyfradd ynni'n dechrau codi ar ôl ychydig flynyddoedd, a'ch bod ar gyfradd sefydlog, yna gwnewch yn siŵr eich bod yn cysylltu â'ch cyflenwr ynni ac yn gofyn am fynd ar y tariff rhataf. Efallai y bydd eich cyflenwr yn manteisio ar y ffaith nad ydych wedi cysylltu â nhw mewn ychydig ac yn ceisio cael gwared â chodi mwy o arian arnoch heb i chi sylwi.

DARLLENIADAU AMCANGYFRIFEDIG

Yn 2017, canfu USwitch fod 1.3 miliwn o gwsmeriaid yn cael eu gorryddhau oherwydd camgymeriadau'r cyflenwr. Mae'n bwysig tynnu lluniau o'ch darlleniadau mesuryddion, eu harbed a'u dyddio fel eu bod yno fel tystiolaeth yn erbyn bil amcangyfrifedig.

FFORDDIO EICH EGNU

Os na allwch fforddio eich bil ynni, mae angen i chi gysylltu â'ch cyflenwr. Rhaid i'r cyflenwr ynni roi cyngor i chi a gallu gweithio allan cynllun talu ar eich rhan.

GWNEUD CWYN

Os ydych am wneud cwyn mae angen i chi ganu eich darparwr ynni a gwneud nodyn o bwy y gwnaethoch siarad a beth oedd eu cyngor er mwyn cyfeirio ato yn y dyfodol. Os oes materion eraill yn mynd drwy'r gwasanaeth cwsmeriaid neu gydag ef, yna gallwch gysylltu â'r Ganolfan Cyngor ar Bopeth ger eich bron - www.citizensadvice.org.uk

CYSYLLTU Â'R OMBWDSMON

Os na all eich cyflenwr ynni ddatrys y problemau, gofynnwch iddynt roi llythyr o diadl i chi y gallwch ei anfon at yr ombwdsmon. Bydd y llythyr hwn yn nodi na allant ddatrys y broblem. Dylech wedyn gysylltu â'r ombwdsmon. <https://www.ombudsman-services.org>

CAM-WERTHU YNNI

Os bydd cyflenwr yn rhoi pwysau neu'n eich camarwain i gytuno ar gontract, efallai eich bod wedi cael eich cam-werthu borgen ynni. Yn ddiweddar, cafodd SSE ddirwy o £10m ar gyfer contractau cam-werthu rhwng 2009 a 2011.

Os credwch eich bod wedi cael contract ynni wedi'i gam-werthu, dylech gysylltu â'ch cyflenwr. Os na allant ymdrin â'ch cwyn, cyfeiriwch at yr adran uchod ynghylch cysylltu â'r ombwdsmon.

DIWEDD SESIWN 2

CADWCH HI'N WYRDD

Egwyl Iâ - Arbedwyr Ynni

NOD

Bydd cyfranogwyr yn dechrau meddwl am ffyrdd y gallant arbed ynni yn y cartref a dod yn fwy "gwyreddach".

DULL

1. Rhannwch y papur siart troi'n ddwy ochr - "WASTE" ac "SAVE".
2. Dosbarthwch un post mae'n nodi pob lliw i bob cyfranogwr yn y grŵp.
3. Gofynnwch iddyn nhw ysgrifennu ffordd y gallan nhw wastraffu egni yn y cartref ar un lliw, a ffordd y gallan nhw arbed egni yn y cartref ar y lliw arall.
4. Yna gall cyfranogwyr roi'r nodiadau post o dan y pennawd priodol ar y siart troi.
5. Fel yr hwylusydd gallwch wedyn fynd drwy rai o'r awgrymiadau sydd wedi'u cyfrannu a dechrau trafodaethau.
6. Gadewch y siart troi i fyny drwy gydol y sesiwn a gall cyfranogwyr ychwanegu ato os ydynt yn meddwl am ragor o gyfraniadau.

ADNODDAU

- Papur siart troi
- Post it notes (2 liw gwahanol)

GÊM EGNI

Gweithgaredd 1

NOD

- Bydd y cyfranogwyr yn ymgysylltu ac yn dysgu am ffyrdd y gallant arbed ynni
- Bydd y cyfranogwyr yn dysgu am gynghorion effeithlonrwydd ynni.

DULL

1. Rhannwch y cyfranogwyr yn grwpiau o 3 a rhoi gêm y bwrdd ynni, cownteri ynni a dis i bob grŵp fel y gallant baratoi i chwarae'r gêm.
2. Torrwch y cardiau egni coch a gwyrdd allan a'u rhoi mewn 2 bilsen sy'n wynebu i lawr.
3. Nod y gêm yw i gyfranogwyr geisio bod y cyntaf i gyrraedd diwedd y bwrdd i ennill a bod y "mwyaf effeithlon o ran

ADNODDAU

- Gêm bwrdd ynni (pecyn adnoddau)
- Cardiau ynni (pecyn adnoddau)
- Cownteri ynni a dis (pecyn adnoddau)
- Siswrn
- Glud
- (Fel arall, gallech ddarparu eich dis eich hun)

GO

ynni". Ar hyd y ffordd gallant lanio ar sgwâr coch/gwyrdd a fydd yn ei gwneud yn ofynnol iddynt ddewis cerdyn a'u harwain ar hyd y bwrdd.

4. Gadewch i'r cyfranogwyr chwarae'r gêm fwy nag unwaith os ydynt yn ymgysylltu ag ef, fel y gallant fynd drwy'r rhan fwyaf o'r cardiau.

Gwybodaeth am

OFFER TRYDANOL EFFEITHLON O RAN YNNI

Mae'r adran hon at ddefnydd hwyluswyr a gellir ei rhannu â phobl ifanc. Er mwyn gwneud yr adran hon yn fwy rhyngweithiol, gellid gofyn cwestiynau i'r bobl ifanc a'u trafod fel syniadau.

Math o Gyfarpar	Ystyriaethau
Cogyddion	Rydym yn argymhell dewis ffwrn gyda sgôr egni o A+. Gall swyddogaeth pyrolytaidd hefyd fod yn ffordd o lanhau sy'n defnyddio llawer o ynni a all gyfrannu at gostau rhedeg uwch. Mae'r label ynni bellach i'w weld ar ffwrn trydan a nwy, gan alluogi defnyddwyr i wneud y dewis mwyaf effeithlon ar gyfer y naill danwydd na'r llall.
Popty Microdon	Mae microdon yn aml yn ffordd llawer mwy effeithlon o ran ynni o goginio bwyd nag yn y ffwrn. Yn wahanol i ffwrn, dim ond gwresogi eich bwyd y mae microdon yn ei wresogi ac nid y gofod awyr y tu mewn.
Peiriant golchi llestri	Gall peiriant golchi llestri gymryd cyfran sylweddol o'ch bil trydan, sy'n costio rhwng £37 a £48 y flwyddyn i'w redeg fel arfer. Fel arfer, mae peiriant golchi llestri slimline yn costio rhwng £23 a £37 y flwyddyn i'w redeg. Mae gan y peiriant golchi llestri mwyaf effeithlon ar y farchnad sgôr A+++, maent yn costio tua £7 yn llai i'w rhedeg na'r peiriant golchi llestri isaf y gallwch eu prynu o'r un maint, ac maent yn defnyddio llai o ddŵr.
Oergelloedd, rhewgelloedd a rhewgelloedd oergelloedd	Caiff y rhain eu newid ar 24 awr y dydd, 7 diwrnod yr wythnos, felly mae'n werth dod o hyd i fodelau sy'n defnyddio ynni'n effeithlon. Fel arfer, bydd dewis rhewgell oergell A+++ dros uned A+ yn arbed tua £190 i chi mewn biliau ynni dros oes 17 mlynedd y cynnyrch. Fodd bynnag, gan fod y sgôr ynni wedi'i chategoreiddio yn ôl maint, bydd dewis oergell lai yn defnyddio llai o ynni nag oergell fwy gyda'r un sgôr ynni. Gallwch gymharu cyfanswm y defnydd o offer sy'n cael ei ddefnyddio drwy chwilio am eu defnydd blynyddol o ynni yn kWh / blwyddyn - mae wedi'i arddangos ar waelod y label ynni.

Gwybodaeth am

OFFER TRYDANOL EFFEITHLON O RAN YNNI

Math o Gyfarpar	Ystyriaethau
Tegellau	Kettles yw un o'r offer a ddefnyddir amlaf yn y gegin. Gall tegellau ECO sydd ond yn berwi faint o ddŵr sydd ei angen ddefnyddio 20 y cant yn llai o ynni na thegell drydan gonfensiynol. Aelwyd gyfartalog y DU sy'n berwi'r tegell 1,500 gwaith y flwyddyn.
Sychwyr tymbl	Nid yw sychu dillad yn yr awyr agored ar linell olchi yn costio dim ac nid yw'n defnyddio unrhyw egni, felly dyma'r ffordd ddelfrydol o sychu eich dillad. Gall y tu mewn ar rac hefyd fod yn ateb dim cost, dim ynni, er y dylech fod yn ymwybodol o'r cynnydd mewn lefelau lleithder. Cadwch yr ystafell wedi'i hawyru fel nad yw lleithder yn troi'n llaith. Os oes angen sychwr boliau arnoch, gallai dewis un â label ynni A+++ dros un a raddiwyd gan A arbed tua £370 i chi dros ei oes 13 mlynedd. Mae gan rai synwryddion sy'n dweud wrthyhych pan fydd eich dillad yn ddigon sych, gan eich atal rhag gwastraffu egni drwy ord sychu eich golchdy. Mae sychwyr tiwbiau pwmp gwres trydan yn fwy effeithlon gan eu bod yn ailgylchu'r gwres o'r tiwb awyru yn ôl i'r sychwr ar ôl tynnu'r anwedd dŵr o'r aer. Mae sychwyr tiwbiau nwy hefyd. Gall y math hwn o sychwr fod ychydig yn ddrutach i'w osod, gan fod angen cysylltiad nwy arno.

Gwybodaeth am

OFFER TRYDANOL EFFEITHLON O RAN YNNI

Math o Gyfarpar	Ystyriaethau
Peiriannau golchi	Bydd peiriant sy'n defnyddio ynni'n effeithlon yn arbed arian i chi ar eich bil trydan ac, os oes gennych fesurydd, eich bil dŵr hefyd. Gallai dewis peiriant golchi A+++ dros un A+ arbed tua £65 i chi dros ei oes 11 mlynedd. Ceisiwch olchi dim ond ar ôl i chi gael digon o olchdy ar gyfer llwyth llawn, ac ar dymheredd isel, i wneud y gorau o'ch cynilion.
Bwrdd Gwaith, gliniaduron a Thabledi	Fel arfer, mae gliniaduron yn defnyddio 85 y cant yn llai o drydan dros flwyddyn na chyfrifiaduron bwrdd gwaith. Gallai dewis gliniadur dros fwrdd gwaith a lleihau'r safon arbed hyd at £17 y flwyddyn. Mae gan dabledi hyd yn oed lai o ynni - ar gyfartaledd, mae tabledi'n defnyddio 70 y cant yn llai o bŵer na gliniaduron.
Siaradwyr clyfar a Radios DAB	Yn gyffredinol, costiodd siaradwyr deallus tua £5 y flwyddyn i'w redeg. Fel arfer, gadewir yr offer hyn wrth gefn, felly mae'n werth ystyried a oes eu hangen arnoch ar 24 awr y dydd. Mae radios digidol yn gynnwys electronig poblogaidd. Dydyn nhw ddim yn tueddu i ddefnyddio llawer o egni ond maen nhw'n ystyried eu diffodd pan fyddwch chi'n gadael yr ystafell a pheidio â'u gadael wrth gefn.

Gwybodaeth am

OFFER TRYDANOL EFFEITHLON O RAN YNNI

Math o Gyfarpar	Ystyriaethau
Setiau teledu	Gall setiau teledu fod y mwyaf llwglyd o'r holl offer adloniant, yn enwedig y rhai mwyaf. Y mwyaf o sgrin deledu, y mwyaf o ynni y bydd yn ei ddefnyddio, waeth beth fo'i sgôr ynni. Er enghraifft,
	Costau rhedeg y flwyddyn
	TELEDU 32"
	TELEDU 40"
	TELEDU 60"
	A £12 £18 £39
	A+ £9 £15 £29
	A++ £6 £10 £19
	Yn ein tabl cymharu costau, mae hyd yn oed y teledu 60" mwyaf effeithlon yn dal yn ddrutach i'w redeg y flwyddyn yn erbyn y teledu 32 isaf. Drwy ddewis teledu llai, yr ydych yn gyffredinol yn arbed mwy o ynni.
	Sgriniau LED yw'r math mwyaf cyffredin o deledu sgrin wastad ar y farchnad. Mae SETIAU LED yn defnyddio LCD (arddangosfa grisial hylif) ac MAE LEDs yn darparu'r ôl-olau i greu'r llun.

Gwybodaeth am

OFFER TRYDANOL EFFEITHLON O RAN YNNI

Math o Gyfarpar	Ystyriaethau
Setiau teledu (parhad)	Mae OLED a QLEDs yn debyg i sgriniau LED gan eu bod ill dau'n defnyddio arddangosfa LCD. Y gwahaniaeth gydag OLED a QLED yw nad oes angen ôl-olau arnoch, pob golau picstel ei hun. Mae gan y ddau fath berfformiad uchel iawn o ran ansawdd y llun; fodd bynnag, ar hyn o bryd mae'r rhain yn dod o dan bremiwm. Mae'r defnydd o bŵer yn dibynnu'n bennaf ar lefel disgleirdeb ac oriau defnyddio. Ar ôl dewis y teledu lleiaf sy'n dal yn addas, y ffyrdd gorau o arbed ynni yw lleihau gosodiadau disgleirdeb i'ch terfyn derbyniol isaf a chofiwch ddiffodd eich teledu pan nad yw'n cael ei ddefnyddio. Mae llawer o setiau teledu yn cynnwys nodweddion i wneud hyn yn awtomatig, megis synwryddion golau i ganfod disgleirdeb yr ystafell ac addasu'r sgrin yn unol â hynny, ac amserwyr cysgu i ddiffodd y teledu ar ôl nifer o oriau o ddim rhyngweithio. Daeth cynhyrchiant teledu Plasma i ben yn 2015. Ac ers 2014, mae LCDs wedi'u goleuo â lamp (yn hytrach na led wedi'u goleuo) mewn cynhyrchiant cyfyngedig iawn. Mae'r ddau SET hyn yn defnyddio mwy o bŵer na'r LEDs a drafodir uchod.

Sut mae

LABELI YNNI'N GWEITHIO?

Yn gyffredinol, mae sgoriau ynni'n cael eu categorioedd gan faint y cynnyrch. Mae hyn yn golygu y gallai dau gyfarpar o faint gwahanol sydd â'r un sgôr ynni ddefnyddio gwahanol symiau o drydan. Er enghraifft, dim ond £43 y flwyddyn y gallai rhewgell oergelloedd 180 litr ei gostio, tra gallai rhewgell oergell 525 litr fwy gyda sgôr A+ well gostio £57 y flwyddyn i'w rhedeg.

Mae'n well gwirio labeli ynni ar gynnyrch a chwilio am y cynnyrch gyda'r sgôr ynni gorau ar gyfer y maint sydd ei angen arnoch.

Energy Saving Trust:

<https://energysavingtrust.org.uk/home-energy-efficiency/home-appliances>

Am rai awgrymiadau gwych ar ei gadw'n wyrdd yn y cartref- ewch i: <https://energysavingtrust.org.uk/blog/category/energy-and-water-efficiency-home>

DIWEDD SESIWN 3

GWNEUD Y DEWIS CYWIR

Egwyf Iâ - Awgrymiadau Arbed Ynni

15 – 20 min

NOD

- Bydd cyfranogwyr yn gallu myfyrio ar y sesiwn flaenorol
- Bydd cyfranogwyr yn gallu nodi ffyrdd y gallant arbed eu hynni yn y cartref

DULL

1. Rhannwch gyfranogwyr yn grwpiau / Tîm llai - Gallent ei enwi!
2. Ak y cyfranogwyr / pobl ifanc i feddwl am arbed ynni y gallent ei wneud yn eu cartref, gallech ofyn iddynt weiddi rhai enghreifftiau.
3. Rhowch amser penodol i'r grwpiau / timau a gofynnwch iddyn nhw greu poster y gallant ei arddangos gan annog pobl eraill yn eu cymuned i arbed ynni yn y cartref.

ADNODDAU

- Papur siart troi/papur arferol
- Corlannau

- Gellir addasu hyn i gynnwys gwaith digidol - h.y. drwy ffonau symudol.
4. Dylent gynnwys pam mae angen inni arbed ynni, rhai awgrymiadau arbed ynni, a delweddau.
5. Ar ôl i'r amser ddod i ben, mae gan gyfranogwyr yr opsiwn i gyflwyno eu poster yn eu grwpiau, gan siarad pam eu bod wedi dewis rhai delweddau/awgrymiadau.

Gwybodaeth am

NEWID CYFLENWR YNNI

Mae'r adran hon at ddefnydd hwyluswyr a gellir ei rhannu â chyfranogwyr. Er mwyn gwneud yr adran hon yn fwy rhyngweithiol, gellid gofyn cwestiynau i'r cyfranogwyr a'u trafod fel syniadau.

CAMAU I'W CYMRYD WRTH DDEWIS/NEWID CYFLENWR YNNI:

- Ewch ar safle cymharu ynni, ceisiwch gael gafael ar fil blaenorol os oes modd. (Bydd hyn o gymorth pan fyddwch yn rhoi eich gwybodaeth i mewn. Os nad oes gennych fil, yna dylech barhau.)
- Gwnewch yn siŵr bod y safle cymharu rydych chi arno yn gadael i chi weld yr holl dariffau sydd ar gael. Os yw'n gofyn cwestiwn i chi fel "a fydddech ond yn hoffi gweld y tariffau y gallwn newid iddynt?" gwnewch yn siŵr eich bod yn anghytuno a gofyn am gael gweld pob tariff.
- Os ydych eisoes gyda chwmni rydych chi'n ei hoffi ac nad ydych am newid, dylech ganu eich cyflenwr ynni bob blwyddyn a gofyn iddyn nhw fynd ar y tariff rhataf. Os ydych ar dariff sefydlog, dim ond am flwyddyn yn unig y mae'r rhain fel arfer yn sefydlog, felly bydd y prisiau'n codi ar ôl y cyfnod hwnnw oni bai eich bod yn cysylltu â'ch darparwr.

PETHAU I'W NODI WRTH NEWID CYFLENWR YNNI:

- Pan fyddwch yn cymharu'r farchnad gyfan, mae'n ymddangos mai'r tariffau rhataf bob amser fydd darparwyr ynni nad ydych erioed wedi clywed amdanynt. Mae'n werth ymchwilio i adolygiadau'r cwmnïau hyn neu sgrolio ychydig ymhellach i lawr. Os ydych am fynd gydag un o'r cwmnïau ynni llai hyn, yna peidiwch â phoeni am y cwmni'n mynd i'r wal, fel pe bai'n digwydd yna bydd OFGEM yn eich troi'n ddarparwr gwahanol.
- Os ydych mewn credyd pan fyddwch yn newid darparwr yna dylech gael yr arian hwnnw'n ôl mewn cyfandaliad.
- Mae'n bwysig edrych ar yr adolygiadau o wasanaethau cwsmeriaid i gwmnïau wrth newid, mae rhai cwmnïau llai mor rhad fel y bydd llawer o bobl yn cofrestru, sy'n golygu na allant ymdrin â'r ceisiadau am wasanaethau cwsmeriaid.
- Os ydych yn rhentu ni fyddwch yn gallu newid y math o fesurydd (e.e. o fesurydd rhagdal i fesurydd arall), sut bynnag y gallwch newid cwmni a dod o hyd i'r cyfraddau rhataf.

Os nad oes gennych fynediad i'r rhyngwrdd, mae gan y rhan fwyaf o safleoedd cymharu rifau ffôn - felly gallwch gysylltu dros y ffôn am y cyfraddau gorau.

TRUMP FY SGÔR Egni

Gweithgaredd 1

NOD

- cyfranogwyr yn rhyngweithio â dewis sgorau egni.
- bydd cyfranogwyr yn dechrau cael syniad am yr hyn y maent yn chwilio amdano wrth ddewis cyflenwr ynni.

DULL

1. Rhannwch y cyfranogwyr yn barau ar gyfer y gweithgaredd hwyliog hwn.
2. Torrwch fy ngherdyn egni allan o becyn adnoddau a'u dosbarthu i bob pâr.
3. Yn y gêm hon, dylai cyfranogwyr gymysgu'r cardiau a rhannu'n 2 bilsen. Yna, maen nhw'n cymryd eu tro i ddewis cerdyn o ben pob dec ac edrych ar y categorïau.
4. Mae 4 categori ar bob cerdyn, dylai'r cyfranogwr ddewis y categori y teimlant y byddant yn ennill gydag ef, naill

ADNODDAU:

- Trwmped fy ngherdyn sgôr ynni (adnoddau)
- Siswrn

GO

ai gyda'r pwyntiau adolygu uchaf ar gyfer gwasanaethau cwsmeriaid, neu'r gost isaf fesul kwh, tâl sefydlog, neu gost flynyddol.

5. Unwaith y byddant wedi dewis categori, darllenodd y ddau chwaraewr y rhif ar eu cerdyn o'r categori hwnnw. Mae'r chwaraewr sydd â naill ai'r uchaf (mewn adolygiadau gwasanaeth cwsmeriaid) neu'r isaf (mewn costau), yn cymryd y cerdyn gwrthwynebwyr ac yn ychwanegu at waelod eu pentwr.
6. Mae'r chwaraewr sy'n casglu pob un o'r deg cerdyn yn ennill gyntaf.

Gwybodaeth am

GYFLENWYR YNNI ADNEWYDDADWY

Mae'r adran hon at ddefnydd hwyluswyr a gellir ei rhannu â chyfranogwyr. Er mwyn gwneud yr adran hon yn fwy rhyngweithiol, gellid gofyn cwestiynau i'r cyfranogwyr a'u trafod fel syniadau.

Yn yr hinsawdd sydd ohoni, mae'n bwysig ystyried yr opsiwn o ddeuwis cyflenwyr ynni gwyrdd. Os gallwch edrych ar safleoedd cymharu, gwelwch fod rhai o'r cyflenwyr ynni rhataf yn gwmnïau ynni gwyrdd, ac nid yw'n anodd dod o hyd i gyflenwr sy'n cynnig ynni a thrydan gwyrdd 100%.

BETH YW YNNI ADNEWYDDADWY?

Cynhyrchir ynni gwyrdd o ffynonellau adnewyddadwy yn hytrach na thanwydd ffosil. Mae 'Nwy Gwyrdd' yn cyfeirio at Biomethan sy'n nwy sy'n digwydd yn naturiol a gynhyrchir o'r dadansoddiad o ddeunyddiau organig a nwy tirlenwi.

Cynhyrchir trydan gwyrdd o ffynonellau adnewyddadwy megis:

- Pŵer gwynt
- Pŵer y don
- Ynni'r llanw
- Pŵer solar
- Pŵer trydan dŵr

PAM DEWIS YNNI ADNEWYDDADWY?

Yn 2015, rhyddhaodd Cymru 'Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol'. Mae'r ddeddf hon yn cynnwys saith nod lles, un o'r rhain yw ein nod o ddod yn Gymru sy'n gyfrifol yn fyd-eang.

Mae Cymru sy'n gyfrifol yn fyd-eang yn sicrhau ein bod yn chwarae ein rhan dros yr amgylchedd, gan ddefnyddio adnoddau'n effeithlon, a gwneud dewisiadau cynaliadwy.

BETH I'W YSTYRIED WRTH DDEWIS CYFLENWR YNNI ADNEWYDDADWY

- Dylech ystyried tariff pris sefydlog fel nad yw eich costau'n newid.
- Gofynnwch am fesurydd deallus er mwyn i chi allu cadw llygad ar eich defnydd o ynni.
- Edrychwch ar gymysgedd tanwydd y cyflenwr i weld a allant warantu eich bod yn cael trydan gwyrdd.

GWNEUD Y DEWIS CYWIR

Gweithgaredd 2

30 – 40 min

NOD

- Bydd cyfranogwyr yn gallu ymchwilio i gwmnau ynni
- Bydd cyfranogwyr yn gallu nodi pa gyflenwr ynni a'r tariff sydd orau iddynt

DULL

1. Bydd cyfranogwyr yn gallu gweithio'n unigol i ymchwilio a gwneud eu cymhariaeth ynni eu hunain, fel pe baent yn mynd i newid cyflenwr. Os oes ganddynt fil diweddar gyda hwy, bydd hyn yn helpu gyda'u chwiliad. Gellid gwneud hyn hefyd fel gweithgaredd 1-2-1.
2. Darllenwch y rhestr o 11 o wefannau cymharu prisiau achrededig Ofgem i gyfranogwyr ymchwilio iddynt.
3. Bydd y gwefannau'n eu cael i roi yn eu cyfeiriad a rhywfaint o wybodaeth arall fel y gall wneud y gymhariaeth. Os nad ydynt yn siŵr am ryw faint o'r wybodaeth hon, yna gallant ei wneud. Mae'n dal yn werthfawr gweld sut olwg sydd ar y safle cymharu a pha ffactorau sy'n gynnig newid cyflenwr.
4. Anogwch y cyfranogwyr i ddefnyddio mwy nag un safle i wneud yn siŵr eu bod yn cael y fargen orau.

SAFLEOEDD CYMHARU A LLINELLAU CYMORTH

Mae'n bwysig defnyddio un o wefannau cymharu prisiau
achrededig Ofgem:

LLINELL GYMORTH YNNI

<https://www.energyhelpline.com/>

MAE'R YNNI

<https://www.energylinx.co.uk/>

Y SIOP YNNI

<https://www.theenergyshop.com/>

ARCHFARCHNAD ARIAN

<https://www.moneysupermarket.com/>

FY GENIUS CYFLEUSTODAU

<https://www.myutilitygenius.co.uk/>

LLWYBR RHEDEG

<https://www.runpathdigital.com/gas-electricity/>

NEWID YN SYML

<https://www.simplyswitch.com/>

NEWID NWY AC TRYDAN

<https://www.switchgasandelectric.com/>

PARTH DYFYNNU

<https://www.quotezone.co.uk/>

DADRAD

<https://www.unravelit.com/energy-switching>

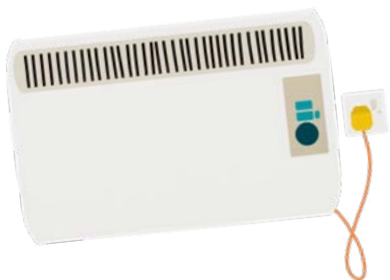
USWITCH

<https://www.uswitch.com/>

Noder mai Ofgem yw'r rhain sydd wedi'u hachredu ar adeg
ysgrifennu'r adnodd hwn - Awst 2020. Ar gyfer fersiwn
wedi'i diweddarau o safleoedd achrededig Ofgem, visit:
<https://www.ofgem.gov.uk>

DIWEDD SESIWN 4

MAE FY NH YN OER

Egwyll Iâ - Adlewyrchiad

NOD

- Mae cyfranogwyr yn myfyrio ar eu dysgu hyd yn hyn o'r sesiynau
- Gall cyfranogwyr nodi bylchau yn eu dysgu a dod o hyd i

DULL

1. Rhannwch y cyfranogwyr yn grwpiau neu ganiatáu iddynt wneud y dasg fel un grŵp mawr.
2. Dosbarthwch nodiadau post a phapur siart troi i'r grwpiau.
3. Gofynnwch iddyn nhw ysgrifennu'r holl bethau maen nhw wedi'u dysgu hyd yn hyn o'r sesiynau, beth sydd wedi eu helpu, ac unrhyw gamau maen nhw wedi'u cymryd/y byddant yn eu cymryd ers cymryd rhan yn y sesiynau. Dylent ysgrifennu'r pwyntiau hyn ar y post mae'n nodi a phoblogi'r siart troi.

ADNODDAU

- Papur siart troi
 - Post it notes
 - Corlannau
4. Gofynnwch i'r cyfranogwyr drafod yr hyn y maent wedi'i ysgrifennu fel grŵp ac efallai feddwl am rai pethau yr hoffent wybod mwy amdanynt.
 5. Fel yr hwylusydd gallwch wedyn gefnogi'r cyfranogwyr drwy eu cyfeirio at ddefnyddio ein had adnodd cyfeirio neu eu helpu i ymchwilio i wahanol bethau yr hoffent ddysgu amdanynt.

Gwybodaeth am

WRESOGI EICH CARTREF

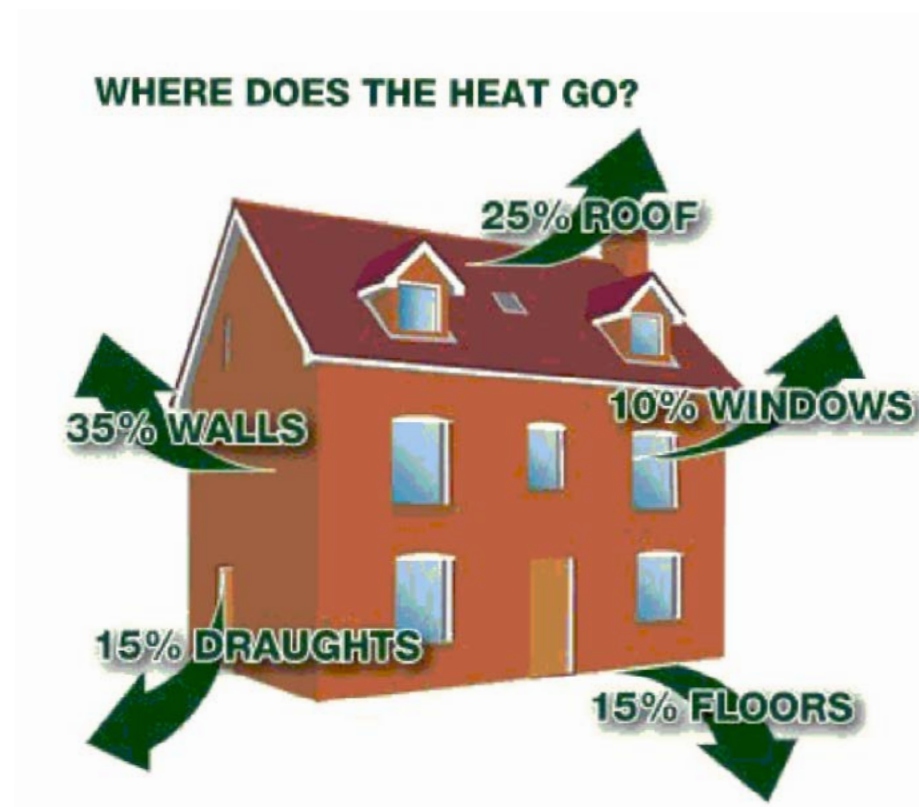
Mae'r adran hon at ddefnydd hwyluswyr a gellir ei rhannu â chyfranogwyr. Er mwyn gwneud yr adran hon yn fwy rhyngweithiol, gellid gofyn cwestiynau i'r cyfranogwyr a'u trafod fel syniadau.

Os gwelwch fod eich tŷ bob amser yn oer, mae'n ganlyniad i golli gwres a diffyg gwres yn y cartref.

COLLI GWRES

Collir gwres o eiddo mewn sawl ffordd:

- Colli gwres ffabrig: lle mae gwres yn dianc drwy'r deunyddiau adeiladu.
- Colli gwres awyru: lle mae gwres yn dianc wrth i aer chwythu drwy fylchau yn y deunyddiau adeiladu.
- Colli gwres dŵr: lle mae gwres yn cael ei golli wrth i ddŵr poeth fynd i lawr yr ategyn neu'r sinc.
- Colli gwres ffliw: lle mae gwres yn cael ei golli simneiau a thrwy ffliwiau offer llosgi tanwydd, sy'n effeithio ar effeithlonrwydd yr offer.

Gwybodaeth am

WRESOGI EICH CARTREF

SUT Y GALLWN INSWLEIDDIO EIN CARTREFI?

Inswleiddio waliau:

Mae waliau allanol yn colli llawer o wres drwy golli gwres ffabrig ac awyru a dim ond drwy inswleiddio'r waliau sy'n gallu bod yn ddrud y gellir cyflawni hyn. Mae'n bosibl inswleiddio waliau mewnol neu allanol.

Mae rhai grantiau yng Nghymru lle gallwch wneud cais am inswleiddio waliau am ddim: <https://www.freecavitywallinsulationwales.co.uk/do-i-qualify-for-free-cavity-wall-insulation>

Mae Ffenestri yn colli gwres drwy golli gwres ffabrig a cholli gwres awyru felly dylid mynd i'r afael â'r ddau er mwyn gwella effeithlonrwydd.

COLLI GWRES AWYRU O AMGYLCH FFENESTRI

Gellir mynd i'r afael â'r golled awyru hon mewn dwy ffordd:

- drwy sicrhau nad yw'r drysau a'r ffenestri'n cael eu gadael ar agor
- drwy ddefnyddio drafftiau

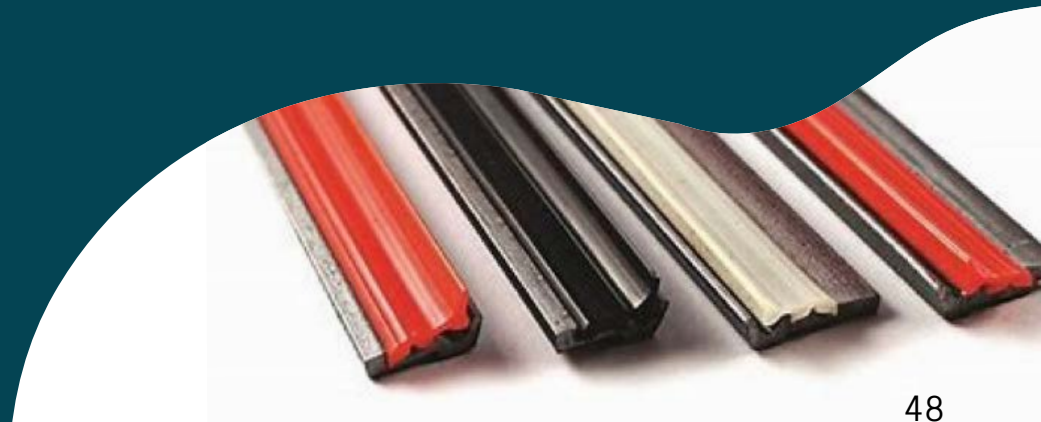
DRAFFTIAU'N PRAWFESUR FFENESTRI A DRYSAU

Mae bylchau a chraciau o amgylch y ffenestri a'r drysau yn amrywio o ran maint a lled. Mae deunyddiau ar gael i ffitio i'r tu mewn a'r tu allan i ffenestri a drysau. Mae deunyddiau gwydn o ansawdd uchel yn eithaf rhad a dylid eu dewis dros ddeunyddiau o ansawdd tlotach y gallai fod angen eu disodli'n amlach.

Mae tri phrif fath o ddeunyddiau prawfesur drafftiau.

MORLOI FFRITHIANT NEU SYCHU ISEL

Mae'r drafftiau'n prawfesur rhwbio deunydd yn erbyn ymyl cau'r ffenestr neu'r drws gan ffurfio sêl dynn.

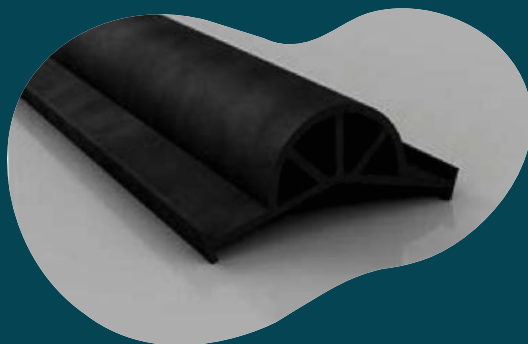

Gwybodaeth am

WRESOGI EICH CARTREF

MORLOI CYWASGU

Mae'r drws neu'r ffenestr yn cael ei wthio'n uniongyrchol ar y strïbed drafftiau ei hun gan ei fod ar gau gan ffurfio sêl gadarn dros y bwlch.

SELIO WEDI'U CYMHWYSO GAN GUN

Gwerthir seliau sileicon neu polyethylen mewn tiwbiau ac fe'u defnyddir i lenwi bylchau sy'n fach iawn neu'n afreolaidd neu mewn mannau lle byddai deunyddiau prawfesur drafftiau eraill yn aneffeithiol.

PWYNTIAU I'W COFIO

- Mae cyflenwad o gyfarpar llosgi tanwydd aer ffres yn bwysig iawn, felly ni ddylid rhwystro mentrau aer neu griliau sy'n darparu aer ar eu cyfer.
- Mae awyru digonol yn bwysig er mwyn lleihau lleithder neu broblemau cyddwyo.
- Dylid addasu'r awyru, er mwyn caniatáu awyru cefndir ond gall hefyd ddarparu lefelau uwch o awyru os oes angen, er mwyn cynnal ansawdd aer mewn cartref.

INSWLEIDDIO FFENESTRI

Mae nifer o ffyrdd o leihau faint o wres sy'n cael ei golli drwy ffenestri. Mae'r egwyddor yr un fath â phob dull: gosodir dalen o ddeunydd o flaen y cwarel gwydr, gan greu haen o aer di-sail rhwng dwy arwyneb i ddarparu rhwystr inswleiddio da.

CYRTENAU, BLEINDIAU A CHAEADAU

Os nad oes rheiddiadur neu ffynhonnell wres arall o dan y ffenestr, dylai llenni fod ychydig yn hirach na hyd y llawr. Bydd hyn yn dal yr aer oerach y tu ôl i'r llenni ac yn helpu i atal drafftiau rhag dod i mewn i'r ystafell. Os yw rheiddiaduron neu ffynonellau gwres eraill yn bresennol o dan y ffenestr, dylid gosod llenni y tu ôl iddynt er mwyn caniatáu i'r gwres aros yn yr ystafell. Mae bleindiau a chaeadau yn ffordd arall o leihau colli gwres drwy ffenestri, ond mae'n bwysig sicrhau eu bod yn ffitio'n dynn o amgylch ardal y ffenestr i atal yr aer oer rhag cylchredeg drwyddynt.

Gwybodaeth am

WRESOGI EICH CARTREF

FFENESTRI DWBL

Mae nifer o ffyrdd o ddefnyddio ffenestri eilaidd i ffenestr sy'n bodoli eisoes. Mae rhai systemau'n rhad y gall bron unrhyw un eu gosod. Mae eraill yn fwy costus ac mae'n rhaid i contractwr eu gosod. Bydd pob math o ffenestri eilaidd yn cael yr un effaith inswleiddio ar yr amod eu bod wedi'u gosod yn dda.

Y ffordd rhataf a symlaf i wydr eilaidd ffenestr yw atodi rhyw fath o daflenni plastig neu ffilm drosto. Gellir prynu pecynnau o siopau DIY.

INSWLEIDDIO'R TO

Wrth i wres godi, collir llawer o wres drwy do eich tŷ. Yn dibynnu ar eich to, gallwch naill ai inswleiddio to gwastad, neu inswleiddio to wedi'i osod.

Mae rhai grantiau yng Nghymru lle gallwch wneud cais am inswleiddio to am ddim: www.government-grants.co.uk

INSWLEIDDIO'R LLAWR

Gallwch osod inswleiddiad llawr, ond gall fod yn gymhleth ac yn ddrud iawn. Fel arfer, mae'n werth ceisio unioni problem llawr oer mewn ffordd arall yn gyntaf. Gallai enghreifftiau o hyn fod yn gorchuddio rwgiau, carped, neu lorïau lamedig.

Mae'n werth ystyried a buddsoddi yn y mesurau gwresogi cartrefi hyn, gan y byddwch yn arbed cymaint o arian ar eich bil tanwydd bob blwyddyn. Byddwch yn gwneud yr arian a wariwyd gennych yn ôl ar eich cynilion.

ASTUDIAETHAU ACHOS

Gweithgaredd 1

20 min

NOD

- Bydd cyfranogwyr yn gallu adnabod ffyrdd o wresogi'r cartref

ADNODDAU

- Astudiaethau achos (pecyn adnoddau)

GO

DULL

1. Rhannwch gyfranogwyr yn barau (neu gallant weithio'n unigol)
2. Torrwch y 3 astudiaeth achos allan a'u dosbarthu i bob pâr, dylent gydweithio i ateb y cwestiynau
3. Ewch dros yr atebion gyda nhw wedyn.

ASTUDIAETHAU ACHOS

Gweithgaredd 1

Beth yw'r arwynebedd uchaf o golli gwres yn yr eiddo hwn, os yw'r llofft wedi'i inswleiddio?

ATEB: WALIAU

Pa fesurau y gellid eu gosod i leihau'r gwres a gollir ym mhob rhan o'r cartref?

ATEB: INSWLEIDDIO WALIAU ALLANOL / MEWNOL

Nid oes unrhyw fesurau inswleiddio wedi'u gosod ar y bloc hwn o fflatiau. Beth yw'r ardaloedd uchaf o golli gwres ar gyfer yr adeilad?

ATEB: WINDOWS, WALIAU, TO

Pa fesurau fydddech chi'n eu hargymell i leihau colli gwres?

ATEB: FFENESTRI EILAIDD/FFENESTRI DWBL, INSWLEIDDIO WALIAU ALLANOL, INSWLEIDDIO TO GWASTAD

ATEBION I'R HWYLUSYDD

Mae myfyriwr yn byw yn y fflat hwn, maen nhw'n dweud ei fod yn mynd yn oer iawn er bod y tân radiant nwy yn newydd ac yn gweithio'n effeithlon.

Beth yw'r prif feysydd o golli gwres?

ATEB: WINDOWS, TO, WAL

Maent ar gyllideb gyfyngedig, pa fesurau y bydddech yn eu hargymell?

ATEB: INSWLEIDDIO'R LLOFFT, SÊL THERMOL AR GYFER FFENESTRI, DRAFFTIO

Gwybodaeth am

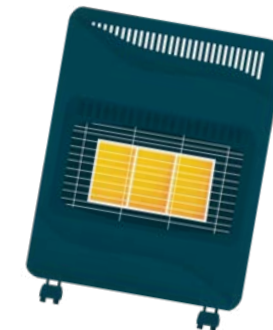
GYDDWYSIAD A LLWYDNI

Mae'r adran hon at ddefnydd hwyluswyr a gellir ei rhannu â chyfranogwyr. Er mwyn gwneud yr adran hon yn fwy rhyngweithiol, gellid gofyn cwestiynau i'r cyfranogwyr a'u trafod fel syniadau.

BETH YW CYDDWYSIAD?

Mae'r holl aer yn cynnwys rhywfaint o anwedd dŵr 'anweledig'. Y mwyaf yw tymheredd yr aer, y mwyaf o anwedd dŵr y gall ei ddal. Digwydd cyddwysiad yn aml pan fydd aer cynnes sy'n cario anwedd dŵr yn dod i gysylltiad ag arwyneb oer ac yn mynd yn oerach. Ar y tymheredd isel newydd hwn, nid yw'n gallu dal cymaint o leithder ac felly mae'n adneuo'r anwedd dŵr fel diferion ar yr wyneb oer.

Gall y broses hon ddigwydd unrhyw le yn y cartref: er enghraifft, gall aer o leithder o'r gegin deithio drwy'r tŷ a chyddwysio ar wal ystafell wely oer. yn yr achos hwn efallai na fydd yn weladwy wrth i ddŵr ollwng gan y gall yn aml sebon i mewn i'r wal ond goramser gall darn o lwydni du ddatblygu.

BLE RYDYCH CHI'N DOD O HYD I GYDDWYSIAD?

Mae'r meysydd canlynol yn arbennig o dueddol o gael eu cyddwysio:

- Arwynebau oer fel drychau, ffenestri gwydr sengl a fframiau ffenestri metel.
- Ceginau ac ystafelloedd ymolchi.
- Waliau o ystafelloedd heb eu gwres.
- Corneli oer o ystafelloedd lle mae dwy wal y tu allan yn cyfarfod.
- Wardrobau, cypyrddau (yn enwedig cypyrddau adeiledig) a'r tu ôl i ddodrefn sy'n cael eu gosod yn erbyn wal allanol.

FEL ARFER, MAE LLEITHDER CYDDWYSIAD YN CAEL EI ACHOSI GAN GYFUNIAD O BEDWAR FFACTOR.

- H** - Bwyta'n hannigonol
- I** - Annigonol ii'w nsulation
- V** - Annigonol ventilation
- E** - Gormod oroduction.

Gwybodaeth am

GYDDWYSIAD A LLWYDNI

Y CYLCH ANWEDD

Annigonol ii'w
nsulation

I

Aer llwythog
anwedd, yn
cyddwyso ar
arwynebau oer

Mae lleithder
gormodol
yn cael ei
gyfarwyddo trwy
goginio, ymolchi,
ac ati

Gormod
roduction

E

Mae aer cynnes,
llaith yn cael
ei ddenu i
ystafelloedd
heb wres

Awyru gwael yn
y cartref

Bwyta'n
hannigonol

H

Annigonol
ventilation

V

Gwybodaeth am

GYDDWYSIAD A LLWYDNI

YR EFFEITHIAU IECHYD

Lleithydd cymharol yw faint o anwedd dŵr yn yr aer ar dymheredd penodol. Fe'i mynegir fel canran.

Mae'r Sefydliad Ymchwil Adeiladu (BRE) wedi dangos, os yw'r lleithder cymharol mewn ystafell yn 70% neu fwy am gyfnodau hir, y bydd llwydni'n ymledu.

MAE EFFEITHIAU MOWLD AR IECHYD YN CYNNWYS:

- Asthma
- heintiau anadlol
- problemau croen e.e. ecsema
- pesychu/disian
- sinystitis
- rhinitis
- cur pen/mudo
- llygaid cosi dyfrllyd

SUT I ATAL CYDDWYSIAD

Rwy'n mprove gwresogi

Sicrhewch fod gennych ddigon o wres tŷ cyfan, rheolaethau da ac offer, a defnyddiwch eich rheolaethau'n effeithlon, fel gosod yr amseroedd a'r tymheredd cywir ar eich thermostat.

Inswleiddio'r cartref

Gosod inswleiddiad fel inswleiddio'r llawr, inswleiddio waliau, ffenestri dwbl, a phrawfesur drafftiau.

Rheoli awyru

Peidiwch â rhwystro mentrau yn eich cartref, cau drysau mewnol y tŷ, ac agor ffenestri pan fydd angen. Gallwch ddefnyddio cefnogwyr echdynnu ar gyfer coginio a chawodydd.

Lleihau lleithder gormodol

Peidiwch â sychu eich dillad dan do, peidiwch â defnyddio gwresogyddion nwy potel, rhowch gaeau ar badellau pan fyddwch yn coginio.

ATAL CYDDWYSIAD A LLWYDNI YN Y CARTREF

Gweithgaredd 2

30 min

NOD

- Bydd cyfranogwyr yn gallu nodi sut y gallant atal cyddwysiad a llwydni yn y cartref.

ADNODDAU

- Siart troi
- Corlannau
- Mynediad i'r rhyngwyd

DULL

1. Rhwng gyfranogwyr mewn grwpiau. Gofynnwch iddyn nhw fyfyrar ar yr hyn maen nhw wedi'i ddysgu am HIVE a chreu poster neu arddangosfa weledol y gallan nhw ei godi, gan addysgu eraill sut i atal cyddwysiad a llwydni rhag digwydd yn y cartref.
2. Anogwch nhw i ddefnyddio ffonau i wneud mwy o ymchwil o amgylch y "gwneud a'r doniau" wrth geisio atal cyddwysiad a llwydni yn y cartref.
3. Pan fydd y grwpiau wedi gorffen, gofynnwch iddyn nhw gyflwyno eu posteri/arddangosfeydd i'r grwpiau eraill a bydd hyn yn naturiol yn dechrau adborth a thrafodaethau o fewn y grŵp.

DIWEDD SESIWN 5

GWEITHREDU CYMDEITHASOL

NOD

BYDD CYFRANOGWYR A PHROSIECTAU'R PROSIECT GWEITHREDU CYMDEITHASOL YN:

- Deall sut i ddatblygu a chyflawni prosiectau lleol yn y gymuned, arbed ynni, gweithredu cymdeithasol sy'n cael eu harwain gan bobl ifanc.
- Deall a gwybod sut i fonitro a gwerthuso'r dull ar gyfer eu prosiectau gweithredu cymdeithasol sy'n arbed ynni dan arweiniad pobl ifanc.

BYDD Y CYMUNEDAU A'R CYFOEDION LLEOL YN:

- Bod â gwell dealltwriaeth o sut i arbed ynni, lleihau costau ynni a chael gwell galluogi i dalu eu biliau.
- Bod yn fwy o ymwybyddiaeth o ddiddordeb pobl ifanc mewn arbed ynni ac ynni.

BYDD Y SAWL SY'N LLUNIO POLISIÂU YN:

- Bod yn fwy ymwybodol o faterion y mae cymunedau a phobl ifanc yn eu hwynebu drwy dlodi ynni.
- Cyfle i ymgysylltu â phobl ifanc ar faterion sy'n effeithio arnynt.

GWEITHREDU CYMDEITHASOL

BETH YW GWEITHREDU CYMDEITHASOL?

Mae gweithredu cymdeithasol yn ymwneud â phobl yn dod at ei gilydd i wella eu bywydau a datrys problemau sy'n bwysig yn eu cymunedau. Drwy ymrwymiad a sgiliau dinasyddion, gall gweithredu cymdeithasol rymuso cymunedau, helpu pobl mewn angen, ac ategu gwasanaethau cyhoeddus. Mae cymryd rhan mewn gweithredu cymdeithasol hefyd yn gysylltiedig â lefelau uwch o les a gall wella hyder a sgiliau pobl. Mae gan weithredu cymdeithasol gyfle i gefnogi trafodaeth gyda grŵp amrywiol o bobl o bobl ifanc i lunwyr polisi gyda'r cyfle i gefnogi newid cadarnhaol.

BETH ALLWCH CHI EI WNEUD AR GYFER EICH PROSIECT GWEITHREDU CYMDEITHASOL?

Mae llawer o bethau gwyh y gallwch eu gwneud i fod yn ddinesydd gweithgar yn eich cymuned.

Gallai rhai syniadau ar gyfer eich prosiect gweithredu cymdeithasol fod:

- Cyfoedion yn addysgu eraill ac yn rhannu eich dysgu o'r sesiynau hyn
- Creu ymgyrch ar-lein i godi ymwybyddiaeth o arbed ynni yn y cartref
- Llunio prosiect amgylcheddol a all fod o fudd i bobl yn eich cymuned
- Cefnogi pobl hyn yn eich cymuned a allai fod yn cael trafferth gyda materion ynni
- Codi arian ar gyfer dyfeisiadau/atebion arbed ynni

Y 5 CAM GWEITHREDU ALLWEDDOL WRTH DDATBLYGU EICH PROSIECT GWEITHREDU CYMDEITHASOL

1. NODI'R HYN SYDD EI ANGEN AR Y GYMUNED

Mae hyn yn hanfodol wrth greu ffocws eich prosiect gweithredu cymdeithasol, gan y bydd yn rhoi pwrpas a rheswm clir i chi wneud eich gwaith. Bydd hefyd yn eich helpu pan fyddwch yn gwerthuso eich gwaith wedyn a sut yr oedd yn effeithio'n gadarnhaol ar y gymuned. Fel grŵp, meddyliwch am bwy yr ydych yn mynd i'w dargedu a'i gefnogi yn y gymuned. A fydd yn brosiect sy'n pontio'r cenedlaethau, yn ogystal â helpu pobl ifanc? Gallech greu arolygon neu ofyn i bobl pa gymorth sydd ei angen arnynt, yn ogystal ag estyn allan at grwpiau ar-lein neu all-lein yn y gymuned am eu barn a'u syniadau.

2. PENDERFYNU AR BWRPAS A STRWYTHUR

Mae'n bryd trefnu'n awr. Pan fydd gennych eich grŵp a'ch syniad, dylech ffurfio strwythur. Penderfynu ar rolau tîm, gan roi rôl a chyfrifoldeb diffiniedig i bob aelod o'r grŵp. Bydd hyn yn gwneud yn siŵr eich bod yn effeithlon yn eich gwaith. Meddyliwch am gyllideb, a faint y bydd ei angen arnoch ar gyfer eich prosiect. Gallwch hefyd gael cyngor gan gyfoedion, aelodau o'r teulu, neu eich gweithiwr ieuenctid os ydynt wedi bod drwy'r broses o'r blaen. Rhwch enw a datganiad cenhadaeth i'ch prosiect, mae hyn yn rhywbeth y gallwch gadw a'i helpu i gofio pwrpas craidd eich gwaith drwyddo draw.

3. GCAEL CEFNOGAETH GAN Y RHAI GORAU/PENDERFYNWYR

Gall awdurdodau lleol ac ASau fod yn allweddol wrth ddatblygu prosiect llwyddiannus. Mae gan gynghorau adnoddau y gall grwpiau cymunedol fanteisio ar y cyngor. Gofynnwch i'ch cynghorwyr a'ch AS lleol ymuno â'r cynllun. Gyda phob plaid wleidyddol bellach yn lleisio cefnogaeth i brosiectau adnewyddadwy sy'n eiddo i'r gymuned, dylid cael cymorth. Peidiwch ag anghofio gofyn! Dyma rai dolenni defnyddiol i'ch rhoi ar ben ffordd.

Cynghorwyr: www.gov.uk/find-your-local-councillors

As: www.members.parliament.uk/FindYourMP

Y 5 CAM GWEITHREDU ALLWEDDOL WRTH DDATBLYGU EICH PROSIECT GWEITHREDU CYMDEITHASOL

4. CYSYLLTU

Gall cael pobl i ymuno fod yn un o'r heriau anoddaf. Estyn allan at grwpiau cymunedol lleol a gwneud ymchwil drwy gydol eich prosiect, mae gwybodaeth, polisïau a chanllawiau sefydliadol bob amser yn newid cymaint yn siŵr eich bod yn gyfredol. Os ydych yn dewis gwneud prosiect amgylcheddol, peidiwch â disgwyl y bydd yn cael cefnogaeth y gymuned gyfan - mae llawer o safbwyntiau o ran materion amgylcheddol. Gall ymgysylltu'n gynnar â phobl y mae'n debygol yr effeithir arnynt wella eich cynllun prosiect. Ni ddylid byth danbriso gwybodaeth leol a gall harneisio profiad y gymuned ehangach fod o fudd aruthrol i'ch prosiect.

5. GWERTHUSO EICH PROSIECT

Cyn i chi ddechrau eich prosiect, mae'n bwysig dod at ei gilydd fel grŵp a meddwl am eich prif nodau a chanlyniadau. Beth ydych chi am ei gyflawni? Ar ôl i chi wneud hyn, gallwch wedyn feddwl am rai ffyrdd o wneud yn siŵr eich bod wedi cyrraedd y canlyniadau hynny. Bydd gwerthuso'r effaith a wnaethoch ar y gymuned nid yn unig yn cau eich prosiect yn dda, ond bydd yn ffordd wych o arddangos y gwaith a wnaethoch a bydd yn eich helpu yn y dyfodol os ydych am ehangu eich prosiect. Gellid ei ddefnyddio yn y dyfodol i wneuthurwyr penderfyniadau weithredu a gwneud newid!

ADNODDAU

BINGO Egni

Egwyf Iâ - Sesiwn 1

CERDDWCH O AMGYLCH YR YSTAFELL A DOD O HYD I RYWUN SY’N...

1. Gwybod sut i ddarllen mesurydd.
2. Wedi gweld tyrbin gwynt.
3. Gall enwi tanwydd ffosil.
4. Mae ganddo boeler yn eu cartref
5. Gwybod beth sy’n achosi llwydni yn y cartref.
6. Gall defnyddio a weithredir â llaw agor.
7. Wedi gweld panel solar.
8. Gall enwi ffordd o arbed ynni yn y cartref.
9. Ailgylchu caniau alwminiwm.
10. Gwybod pa danwydd sy’n rhoi egni i gar.
11. Gall enwi ffynhonnell ynni adnewyddadwy.
12. Berchen ar fesurydd smart.

1. Enw:	2. Enw: Ble roedden nhw’n gweld un?	3. Enw: Enw’r fuel fossil:	4. Enw:
5. Enw: Beth sy’n achosi mowld yn y cartref?	6. Enw:	7. Enw: Ble roedden nhw’n gweld un?	8. Enw: Ffordd o arbed ynni yn y cartref?
9. Enw:	10. Enw: Pa danwydd sy’n rhoi egni i gar?	11. Enw: Ffynhonnell ynni adnewyddadwy?	12. Enw:

SUT MAE TRYDAN YN CYRRAEDD EIN CARTREFI?

Sesiwn 1 - Gweithgaredd 1

Mae trydan yn cael ei wneud mewn gorsaf gynhyrchu gan gynhyrchwyr enfawr. Gall gorsafoedd cynhyrchu ddefnyddio gwynt, glo, nwy naturiol, neu ddŵr.

Anfonir y presennol drwy newidyddion i gynyddu'r foltedd. Mae hyn yn helpu i wthio'r pŵer yn bell iawn.

Mae'r tâl trydanol yn mynd drwy linellau trosglwyddo foltedd uchel sy'n ymestyn ar draws y wlad.

Mae'r tâl trydanol yn cyrraedd is-orsaf, lle mae'r foltedd yn cael ei ostwng fel y gellir ei anfon ar linellau pŵer llai.

Mae'r tâl trydanol yn teithio drwy linellau dosbarthu i'ch cymdogaeth. Mae newidyddion llai yn lleihau'r foltedd eto i wneud y pŵer yn ddiogel i'w ddefnyddio yn ein cartrefi.

Mae'r tâl trydanol yn cysylltu â'ch tŷ ac yn pasio drwy fesurydd sy'n mesur faint rydych chi'n ei ddefnyddio.

Mae'r trydan yn teithio drwy wifrau y tu mewn i'r waliau i'r allfeydd ac yn newid dros eich ty i gyd.

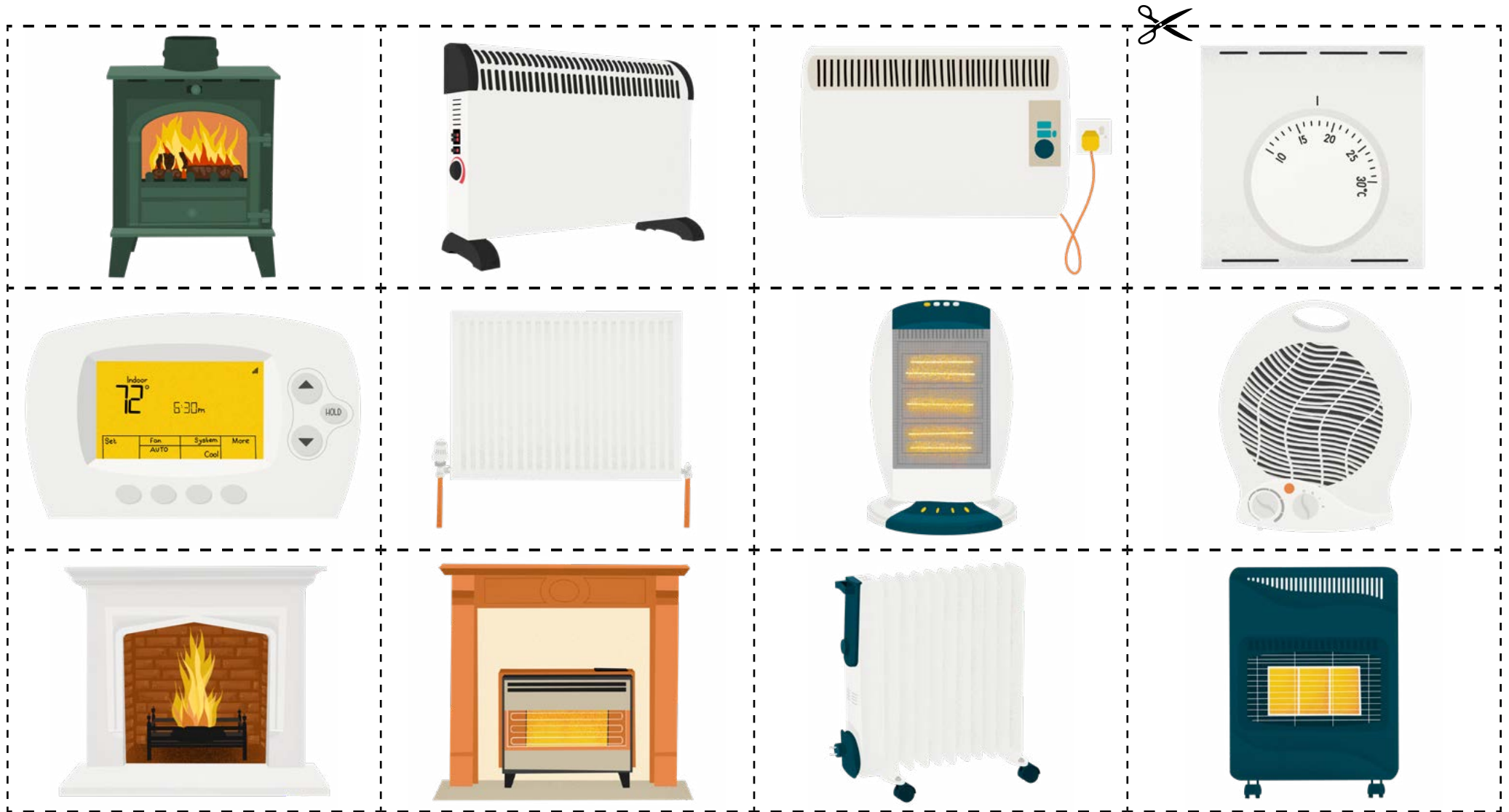
CROESAIR EGNI

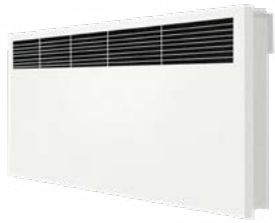
Sesiwn 1 - Gweithgaredd 2

1. Ymbelydredd
2. Darfudiad
3. Dargludiad
4. Thermostat
5. Boeler
6. Gwresogi
7. Trydan
8. Olew
9. Nwy
10. Glo

R	W	D	E	V	T	F	R	H	U	B	G	K	I	J	U	O	P	L	J	F	D	G	K	M	I	M	N	S	L
H	E	U	Y	S	E	D	Q	Z	A	V	S	R	O	P	J	L	I	P	Y	T	G	C	R	E	X	S	G	K	G
B	X	T	H	E	R	M	O	S	T	A	T	Y	I	O	P	V	K	F	R	G	Y	N	G	D	S	W	U	D	G
L	G	Y	H	U	N	J	K	M	I	M	N	S	D	W	E	R	E	D	T	O	F	E	R	L	A	N	D	E	S
O	K	R	A	F	H	E	A	T	I	N	G	E	S	C	T	D	U	P	S	T	K	I	A	B	H	N	L	X	E
E	R	E	S	I	N	G	F	F	R	T	O	H	Y	U	J	B	N	G	U	I	L	E	R	S	D	E	R	H	U
Q	E	J	C	S	P	L	W	E	R	T	T	H	J	B	Y	M	B	E	L	Y	D	R	E	D	D	K	L	H	N
M	D	T	G	V	Y	B	R	G	L	O	Y	U	G	F	V	H	B	K	U	L	I	N	G	H	M	P	R	D	Y
C	F	Q	D	O	H	U	B	D	F	C	R	T	H	U	Y	B	D	C	R	Y	T	R	D	F	Y	U	H	B	N
Z	A	R	H	G	I	R	T	H	J	N	O	Q	E	D	R	F	T	G	C	V	F	T	G	B	H	U	J	I	K
H	B	E	D	A	A	B	G	R	V	F	G	N	D	H	Y	G	D	V	G	W	R	E	S	O	G	I	G	Y	H
N	G	H	J	F	V	A	A	Z	X	D	F	F	D	O	J	G	F	C	N	H	O	K	I	E	R	F	O	P	M
A	W	T	V	C	S	D	L	F	D	F	I	B	G	U	V	S	A	E	H	J	K	E	S	L	N	G	F	H	L
A	Q	J	R	L	S	V	D	O	Y	D	I	R	F	M	C	D	W	U	F	G	H	J	C	E	P	L	W	Q	V
K	G	R	X	Y	J	G	E	D	R	F	A	V	R	T	Y	T	S	P	O	E	R	T	G	R	Y	B	R	D	E
R	P	D	E	S	D	S	V	L	G	R	T	R	D	B	Y	H	I	D	F	E	W	Q	D	O	H	U	B	G	K
V	S	E	D	H	V	A	R	K	U	I	H	B	G	C	F	V	L	O	J	V	E	R	H	G	I	R	T	G	H
U	F	B	D	S	K	T	N	B	F	D	E	R	G	L	L	O	P	B	N	C	S	E	D	A	A	B	G	F	W
V	O	K	N	F	L	M	H	E	T	G	Y	H	D	R	U	F	G	B	C	V	Y	G	Z	S	J	E	D	I	G
S	V	R	H	G	X	I	R	E	K	F	M	B	I	Y	G	D	T	G	Y	H	J	B	O	P	F	R	E	D	Y
Z	Y	B	V	B	F	J	K	T	R	E	Y	F	X	C	R	U	I	I	G	Y	V	H	B	M	I	N	E	R	T
G	E	E	K	D	D	H	V	D	E	M	Y	C	E	Q	I	G	O	A	G	S	N	H	E	R	F	U	B	E	F
L	O	R	L	R	A	A	D	U	B	R	O	G	H	T	X	B	E	N	D	U	C	R	L	O	P	S	V	L	Y
Q	T	N	Y	V	R	R	N	H	X	M	J	S	I	G	O	P	K	S	L	K	E	F	R	E	A	Y	T	I	L
R	C	U	Z	F	F	H	Y	B	I	N	J	K	T	D	I	H	Y	E	R	T	K	I	L	I	P	O	K	O	C
S	X	S	U	Y	U	I	O	H	N	M	Y	D	A	A	E	W	Y	G	V	N	I	H	G	W	F	N	B	B	I
W	E	Y	Y	G	D	T	D	E	F	U	H	V	F	D	T	K	O	L	E	W	O	P	Y	U	Q	E	A	Z	E
P	E	O	R	G	I	S	W	E	V	T	N	G	B	J	K	U	I	N	M	Y	E	T	Y	G	O	K	L	I	H
I	E	N	Q	E	A	X	H	C	V	E	Y	T	E	L	E	C	T	R	I	C	I	T	Y	O	H	U	S	V	U
E	N	D	W	Y	D	K	E	N	D	O	F	R	U	P	I	N	H	O	M	D	Y	X	L	D	Z	K	R	G	U

Sesiwn 1 - Gweithgaredd 3

Gwresogydd chwythu: Mae ganddo thermostat. Pan fydd yr ystafell yn cyrraedd tymheredd cynnes, mae'n troi i arbed ynni.

Cynullydd: Mae gwres yn codi i fyny, yn eithaf cludadwy ac mae ganddo thermostat.

Gwresogydd storio: Deialu mewnbynnu ac allbwn. Does ganddo ddim plwg.

Rheiddiadur wedi'i lenwi ag olew: Mae olew yn cynhesu ac yn teithio o'i amgylch. Mae ar olwynion, yn drwm iawn, gallwch reoli lefelau ynni.

Tân agored: Gwres radiant a gwres darfudiad. Fodd bynnag, mae'r gwres darfudiad yn mynd ar goll i fyny'r simnai.

Tân caeedig: Mae tanwydd solet y tu mewn. Mae ganddo thermostat.

Tân trydan: Kw o wres yw pob bar.

Tor-so - gwresogydd ystafell goch: Gwres ymbelydrol, mae pob bar yn KW o wres.

Gwresogydd wal: Gwres darfudiad

Gwresogydd nwy potel: Drud iawn i'w redeg a gall achosi cyddwysiad yn y cartref.

Rheiddiaduron: Mae dŵr poeth yn cael ei wthio o gwmpas i wresogi'r rheiddiaduron sydd wedyn yn cynhesu'r ystafelloedd.

Gridiau/Gwyntoedd Aer: Bydd y rhain yn anfon aer cynnes allan i'ch cartref.

Thermostat: Y rheolaethau a ddefnyddir i reoleiddio tymheredd mewn system wresogi. Gallwch osod tymheredd dewisol, ac mae'r thermostat yn gweithio i gadw eich ystafell neu'ch boeler ar y lefel a ddymunir hon.

Rhaglenydd mecanyddol: Bydd defnyddio rhaglenydd mecanyddol yn rheoli amseriad eich gwres a dŵr poeth gan eu troi ymlaen ac i ffwrdd ar adegau cyn y set.

TAITH EIN BIL YNNI- MESURYDD RHAGDALU

Sesiwn 2 - Gweithgaredd 2

Daw ynni i'n cartref.

Rydym yn defnyddio ynni gan ddefnyddio trydan a nwy.

Mesurir yr Ynni a ddefnyddiwn yn kWh. Mae faint o kWh rydych chi'n ei ddefnyddio yn cael ei arddangos ar eich mesurydd.

Bydd eich tariff ynni yn cyfrifo'r gost fesul kWh. Gall eich tariff ynni fod yn gyfradd amrywiadwy safonol sy'n golygu'r newidiadau cost yn dibynnu ar y farchnad, neu gall fod yn gyfradd sefydlog sy'n golygu eich bod yn cael pris penodol am y flwyddyn. Bydd tâl sefydlog hefyd ar eich tariff sy'n gost ddyddiol ychwanegol y mae'n rhaid i chi ei dalu. Bydd yn rhaid talu'r gost hon p'un a ydych yn defnyddio ynni y diwrnod hwnnw ai peidio ai peidio.

Bydd eich cyflenwr ynni yn dod i'r tŷ i ddarllen mesurydd, gofyn am ddarlleniad e-bost, neu weithiau byddant yn gwneud darlleniad amcangyfrifedig .

Byddwch yn talu am yr ynni yr ydych wedi'i ddefnyddio drwy'r dull a ffeirir gennych a byddwch yn derbyn datganiad.

TAITH EIN BIL YNNI- MESURYDD RHAGDALU

Sesiwn 2 - Gweithgaredd 2

Daw ynni i'n cartref.

Rydych chi'n mynd â'ch cerdyn rhagdalau/allwedd i'r parth cyflog/swyddfa bost leol, neu ar-lein i ychwanegu clod ato.

Bydd eich mesurydd yn dangos i chi faint o ynni rydych chi'n ei ddefnyddio pan fydd eich cerdyn/allwedd yn cael ei fewnosod, a hefyd eich credyd a'ch cydbwysedd sy'n weddill.

Rydych chi'n parhau i ychwanegu at y cerdyn/allwedd pan fyddwch chi'n rhedeg allan o gredyd. Bydd rhai cyflenwyr yn rhoi credyd brys i chi pan fyddwch yn dod i ben, ond caiff hyn ei ad-dalu a daw allan o'ch taliad ad-dalu nesaf.

Os nad ydych yn ychwanegu at eich cerdyn/allwedd, yna mae perygl i chi golli pŵer i'ch cartref.

Os byddwch yn colli eich cerdyn/allwedd, dylech gysylltu â'ch cyflenwr ar unwaith i gael rhywun arall yn ei le.

MATHAU O DALIADAU

Sesiwn 2 - Gweithgaredd 3

PA DDULL TALU SYDD ORAU I'CH CLEIENT?

Dull Talu	Manteision	Anfanteision	Priodol ar gyfer
Arian parod neu siec	Dim ond pan fydd yn cyrraedd y bydd y defnyddiwr yn talu am ei fil ynni - a fydd yn chwarterol neu'n bob deufis. Byddant yn defnyddio eu tanwydd a dim ond ar ôl iddo gael ei ddefnyddio y byddant yn talu amdano.	Gall fod 'ffioedd prosesu' pan fyddant yn talu drwy arian parod neu siec. Gall fod yn anodd cyllidebu oherwydd yn y gaeaf, bydd y defnyddiwr yn gwario llawer mwy ar ei ynni nag a wnaethant yn yr haf. Os yw'r defnyddiwr yn hwyr i dalu, bydd ffi talu'n hwyr.	Pobl y mae'n well ganddynt ddefnyddio arian parod neu siec. Pobl sydd ag incwm sefydlog. Pobl sy'n gallu rheoli a darparu ar gyfer symiau bil sy'n newid llawer.
Debyd Uniongyrchol	Gall y defnyddiwr gael disgownt gyda'r dull talu hwn. Os ydynt ar dariff newidiol safonol, byddant yn talu am union faint o ynni a ddefnyddir (os daw rhywun i gymryd darlleniad cywir.)	Os oes ganddynt ddebyd uniongyrchol sefydlog yna efallai eu bod yn tandalu yn y gaeaf a/neu'n gordalu yn yr haf. Gallai faint o ynni y maent yn ei ddefnyddio hefyd fod yn fwy na'r swm y maent yn ei dalu, a all arwain at ddyled.	Pobl sydd ag incwm rheolaidd, misol. Pobl â chyfrif banc. Pobl y mae'n well ganddynt gyllidebu'n fisol.

Dull Talu	Manteision	Anfanteision	Priodol ar gyfer
Rheol Sefydlog	Mae'n haws cyllidebu gyda'r math hwn o daliad. Mae gan y defnyddiwr reolaeth lwyr dros y taliad.	Gallai faint o ynni y maent yn ei ddefnyddio fod yn fwy na'r swm y maent yn ei dalu, a all arwain at ddyled.	Pobl sydd ag incwm rheolaidd, misol. Pobl y mae'n well ganddynt gyllidebu'n fisol. Pobl sydd ar dariff sefydlog ac sy'n ymwybodol o'u defnydd o ynni.
Cynllun Cyllideb/ Cerdyn Ynni	Gwneir taliad bob wythnos, bob pythefnos neu bob mis gyda cherdyn talu. Gallant dalu mewn Pwynt Cyflog, Cylch Gwaith neu swyddfa bost. Nid oes angen cyfrif banc.	Mae costau teithio ac anghyfleustra posibl.	Pobl nad oes ganddynt gyfrif banc. Pobl y mae'n well ganddynt ddelio ag arian parod.
Mesurydd rhagdalau: Allwedd/Cerdyn	Gallant ychwanegu at y cerdyn ar-lein. Gyda'r mesurydd hwn, mae'r risg o dwyll yn cael ei lleihau. Maent yn talu am ddefnyddio ynni a dyled gyda'i gilydd. Gallant weld faint o danwydd sy'n cael ei ddefnyddio.	Risg o redeg allan o arian a datgysylltu. Hawdd colli allwedd/cardiau sy'n gallu arwain at ddatgysylltu neu gostau ychwanegol. Costau teithio posibl.	Pobl y mae'n well ganddynt gyllidebu fel hyn. Pobl sy'n ad-dalu dyled.
Didyniad Trydydd Parti - Fuel Direct	Tynnir y taliad o'u budd-daliadau cyn iddynt gael eu derbyn. Atal datgysylltu. Mae'r defnydd o danwydd a dyled wedi'i wasgaru'n gyson.	Nid oes hyblygrwydd o ran cyllidebu. Os daw'r budd-daliadau i ben yna bydd y taliadau tanwydd yn dod i ben.	Pobl sy'n cael budd-daliadau, ac y mae angen iddynt ad-dalu dyledion.

SENARIOS

Yr ydych yn byw ar eich pen eich hun ac ar dariff ynni sefydlog, sy'n golygu eich bod yn talu'r un swm bob mis am eich ynni. Mae gennych Fesurydd Deallus hefyd a'i wirio'n aml i wneud yn siŵr nad ydych yn mynd uwchlaw eich defnydd o ynni. Rydych chi'n gweithio'n llawn amser ac yn cael eich talu'n fisol. Hoffech wybod pa un yw'r ffordd orau i chi dalu am eich egni.

Yr ydych mewn ychydig o ddyled o'ch biliau ynni blaenorol. Rydych hefyd yn derbyn Credyd Cynhwysol. Mae angen i chi allu talu eich bil ynni, ond hefyd talu swm bach o ddyled i'ch darparwr ynni bob mis. Pa ddull talu sydd orau i chi?

Nid oes gennych incwm diogel na chyfrif banc. Yr ydych bob amser yn newid swyddi ac nid ydych yn siŵr pryd y bydd eich arian yn dod i mewn nesaf. Rydych chi'n byw'n agos iawn at ganol y dref felly gallech deithio pe bai angen. Pa un yw'r ffordd orau o dalu am eich bil ynni?

Rydych chi'n rhiant sengl sydd ag incwm rheolaidd. Mae gennych dariff ynni amrywiol, sy'n golygu mai dim ond am yr ynni yr ydych yn ei ddefnyddio y byddwch yn ei dalu. Rydych chi eisiau gwybod y ffordd orau o dalu am eich bil ynni.

UNDERSTANDING YOUR ENERGY BILL

Session 2 - Activity 4

Ynglŷn â'ch tariff

Bydd y wybodaeth hon yn eich helpu i gymharu'ch tariff cyfredol ag eraill sydd ar gael.

Beth yw ffi ymadael?

Mae gan rai tariffau ffi ymadael y gellir ei chodi os byddwch chi'n dewis newid cyflenwr cyn y dyddiad gorffen y cytunwyd arno.

Sut gwnaethom weithio allan eich costau ynni

Os oes gennych unrhyw gwestiynau, cysylltwch â'n Tîm Gwasanaeth Cwsmeriaid.

Wearethebest.com/
custservice

0800 1234 1234

Rhif Mesurydd Trydan

K75L127DRS

.....

24 Hydref 2019 - ein darlleniad 43238

28 Hydref 2020 - amcangyfrif o ddarllen 44091

.....

853kWh am 18.020c y kWh £153.71

Tâl sefydlog 187 diwrnod am 24.523c £45.87

.....@ 5.00% £9.98

..... £209.56

Eich Tariff Trydan

.....

SUT RYDYCH CHI'N TALU

Diwedd y Tariff

Ffi Ymadael Cynnar

.....

Amrywiol Safonol

Debyd Uniongyrchol Misol

Dim dyddiad gorffen

Dim

1.555 kWh

- Enw Tariff
- Cyfanswm kWh a ddefnyddir
- Amcangyfrif o'r defnydd dros 12 mis
- Cyfanswm kWh a ddefnyddir
- Cyfanswm cost trydan
- Sut rydych chi'n talu
- Darlleniadau Mesurydd
- TAW

Cwestiynau:

- Beth yw'r gwahaniaeth rhwng tariff newidiol safonol a thariff Cyfradd Sefydlog?
- Roedd yn gynnes iawn ym mis Ebrill ac mae'r darlleniad mesurydd yn ymddangos yn uwch nag y dylai fod. Beth yw'r rheswm am hyn?
- Faint yw fy nhâl sefydlog y dydd?

[illegible]

Rydych chi'n torri amser eich cawod
ddyddiol i 5 munud! Symud ymlaen 1
lle.

Gwnaethoch rywfaint o ymchwil
a llwyddodd i gael rhywfaint o
inswleiddio atig. Mae eich cartref yn
llawer cynhesach nawr a gallwch droi'r
gwers i lawr! Symud 2 lle.

Prynoch chi oleuadau arbed ynni!
Symud ymlaen 2 lle.

Defnyddiwyd y gosodiad ECO ar eich
peiriant golchi, symudwch ymlaen 1
lle.

Roeddech chi'n gosod ffenestri gyda
ffenestri dwbl! Symud ymlaen 1 lle. Os
gallwch ddweud wrth y chwaraewyr
eraill, pam y bydd hyn yn arbed egni i
chi yn y cartref yna symud ymlaen 2 le
ychwanegol!

Roeddech chi a chwaraewr arall (o'ch
dewis) yn ceginio bwyd gyda'ch gilydd
i gynilo ar yr ynni a wariwyd. mae'r
ddau yn symud ymlaen 1 lle!

Gosodoch fesurydd clyfar. Symud
ymlaen 3 lle.

Dechreuoch chi a chwaraewr arall (o'ch
dewis) rannu liffiau i'r gwaith. Mae'r
ddau yn symud ymlaen 2 lle.

Cewch gyfle i ddweud wrth y
chwaraewyr eraill un domen arbed
ynni ddefnyddiol y gallant ei
defnyddio yn y cartref. Os gallwch
wneud hyn, symudwch ymlaen 2 le!

Ffoniasoch eich darparwr ynni a gofyn
am ddarlleniad mesurydd priodol ar ol
iddynt roi darlleniad amcangyfrifedig
ar eich bil. Arbedoch £15 y mis hwn ar
ynni! Symud ymlaen 2 lle.

Ni wnaethoch wirio eich bil ranwydd
y mis hwn a chael eich gorryddhau.
Symudwch yn ol 1 lle.

Prynoch oergell newydd a doeddech
chi ddim yn darllen y label ynni. Nid
yw'n effeithlon iawn o ran ynni. Ewch
yn ol 3 lle.

Gadawoch y teledu wrth gefn drwy'r
dydd. Ewch yn ol 2 lle.

Daeth chwaraewr arall (o'ch dewis)
i ddyfrio eich planhigion a gadael y
goleuadau ymlaen tra oeddech chi
allan. Mae'r ddau yn symud yn ol 2 lle.

Rydych chi'n hongian dillad i sychu y tu
mewn i'r ty ac wedi achosi cyddwysiad
a llwydni! Symudwch 3 lle yn ol. Os
gallwch ddweud wrth y chwaraewyrer
eraill pam mae hyn yn achosi llwydni,
symudwch yn ol dim ond 1 lle.

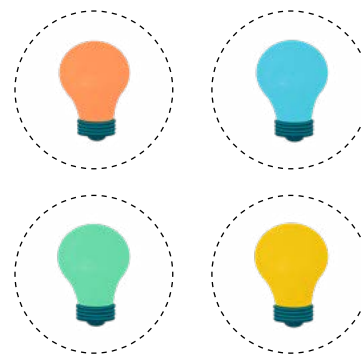
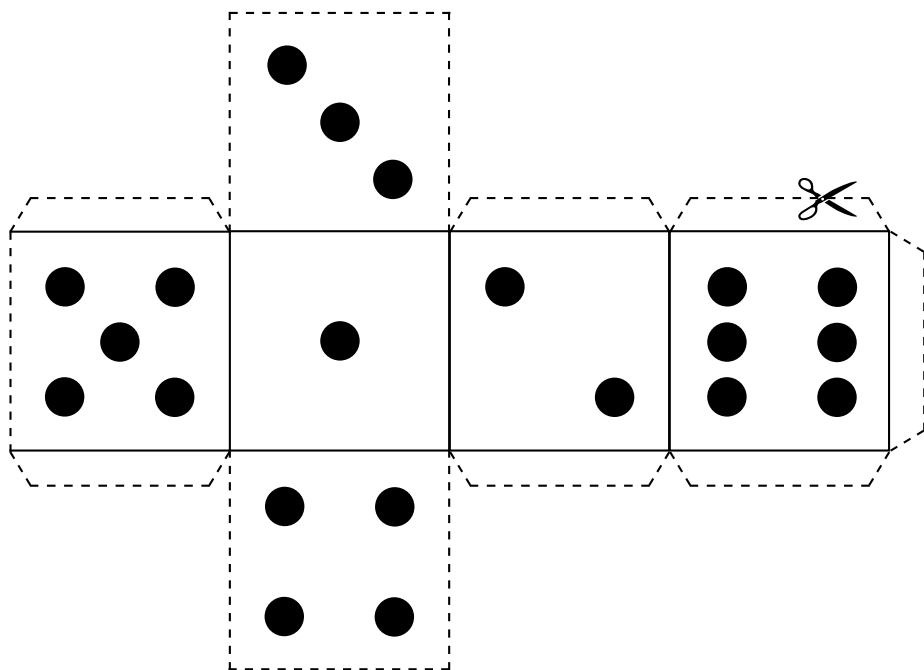
Roedd yn rhaid i chi brenin'r peiriant
golchi llestri ymlaen ddwywaith
heddiw gan na wnaethoch ei lenwi y
tro cyntaf. Am wastraff! Symudwch 2 le
yn ol.

Roedd drafftiau yn eich cegin yn dod
o'r drws cefn, felly fe wnaethoch chi
droi'r rheiddiaduron i fyny. Ewch yn
ol 3 lle. Os gallwch enwi ateb arbed
ynni amgen ar gyfer y drafftiau hwn,
symudwch yn ol him ond 1 lle.

Roedd chwaraewr arall (o'ch dewis)
yn gorchuddio'r mentrau awyr yn
eich ystafell wely, ac erbyn hyn mae'r
system wresogi wedi roi'r gorau i
weithio'n effeithlon. Mae'r ddau yn
symud yn ol 2 le.

Treulioch 5 munud yn loetru gyda drws
yn oergell ar agor, yn hytrach na dim
ond yn cipio'r hyn yr oedd ei angen
arnoch! Symudwch yn ol 1 lle.

Gwnaethoch goginio pryd o fwyd yn y
ffwrn pan ellid bod wedi'i wneud yn y
microdon. Symudwch 2 le yn ol.

SUT I WNEUD Y DIS:

1. Torrwch amlinelliad o siâp y dis.
2. Plygwch dros y tab llai a phlygwch y dis i siâp ciwb.
3. Gludwch y tabiau llai i sicrhau'r dis gyda'i gilydd.

TRUMP FY SGÔR YNNI

Sesiwn 4 - Gweithgaredd 1

NWY JAC YR UNDEB	
COST FESUR KWH	12p
GWASANAETH CWSMERIAID	7
TÂL SEFYDLOG DYDDIOL	30p
COST BLYNYDDOL	£500

TANWYDD FFRENGIG	
COST FESUR KWH	18p
GWASANAETH CWSMERIAID	2
TÂL SEFYDLOG DYDDIOL	27p
COST BLYNYDDOL	£450

NEON	
COST FESUR KWH	17p
GWASANAETH CWSMERIAID	3
TÂL SEFYDLOG DYDDIOL	23p
COST BLYNYDDOL	£290

PWER CYMRU	
COST FESUR KWH	15p
GWASANAETH CWSMERIAID	8
TÂL SEFYDLOG DYDDIOL	25p
ANNUAL COST	£300

G PWER	
COST FESUR KWH	10p
GWASANAETH CWSMERIAID	5
TÂL SEFYDLOG DYDDIOL	22p
COST BLYNYDDOL	£310

EGNI YSGALL	
COST FESUR KWH	20p
GWASANAETH CWSMERIAID	6
TÂL SEFYDLOG DYDDIOL	35p
COST BLYNYDDOL	£405

TRUMP FY SGÔR YNNI

Sesiwn 4 - Gweithgaredd 1

EGNI GORAU	
COST FESUR KWH	25p
GWASANAETH CWSMERIAID	9
TÂL SEFYDLOG DYDDIOL	38p
COST BLYNYDDOL	£360

PWERDY	
COST FESUR KWH	10p
GWASANAETH CWSMERIAID	4
TÂL SEFYDLOG DYDDIOL	20p
COST BLYNYDDOL	£320

ECO ADNEWYDDADWY	
COST FESUR KWH	18p
GWASANAETH CWSMERIAID	4
TÂL SEFYDLOG DYDDIOL	35p
COST BLYNYDDOL	£530

EGNI IRE	
COST FESUR KWH	15p
GWASANAETH CWSMERIAID	7
TÂL SEFYDLOG DYDDIOL	36p
COST BLYNYDDOL	£420

ASTUDIAETHAU ACHOS

Sesiwn 5 - Gweithgaredd 1

Beth yw'r arwynebedd uchaf o golli gwres yn yr eiddo hwn, os yw'r llofft wedi'i inswleiddio?

Pa fesurau y gellid eu gosod i leihau'r gwres a gollir ym mhob rhan o'r cartref?

Ma e myfyriwr yn byw yn y fflat hwn, maen nhw'n dweud ei fod yn mynd yn oer iawn er bod y tân radiant nwy yn newydd ac yn gweithio'n effeithlon.

Beth yw'r prif feysydd o golli gwres?

Maent ar gyllideb gyfyngedig, pa fesurau y byddech yn eu hargymell?

Nid oes unrhyw fesurau inswleiddio wedi'u gosod ar y bloc hwn o fflatiau. Beth yw'r ardaloedd uchaf o golli gwres ar gyfer yr adeilad?

Pa fesurau fydddech chi'n eu hargymell i leihau colli gwres?

ADNODDAU YCHWANEGOL

Mae'r tudalennau nesaf hyn wedi'u
llenwi â rhai adnoddau ychwanegol y
gallwch eu rhannu gyda chyfranogwyr.

MESURYDDION CLYFAR

Mesurydd deallus yw'r genhedlaeth nesaf o fesurydd nwy a thrydan. Maent yn cael eu gosod gan gyflenwyr ynni yng Nghymru, Lloegr a'r Alban.

Bydd y mesurydd deallus a'r arddangosfa gartref yn cael eu gosod gan y cyflenwr ynni heb unrhyw gost ymlaen llaw i'r defnyddiwr.

PA WAHANOL ELFENNAU SYDD YN Y SYSTEM MESURYDDION CLYFAR?

Pan fydd y cyflenwr ynni'n ffitio'r mesurydd deallus, bydd yn cynnwys y canlynol:

1. Y mesuryddion nwy a thrydan clyfar - mae'r rhain yn disodli'r mesuryddion traddodiadol. Yn dibynnu ar y cyflenwr, gellir disodli'r mesuryddion nwy a thrydan ar wahanol adegau.
2. Arddangosfa gludadwy - maeangen ffynhonnell bŵer ar May
3. Y ganolfan gyfathrebu sy'n derbyn gwybodaeth gan y mesuryddion smart ac sy'n cyfathrebu â'r arddangosfa gartref a'r cyflenwr ynni.

Ar arddangosfa yn y cartref, gall y defnyddiwr ddarllen:

4. Faint o egnisy'n ei ddefnyddio mewn amser go iawnbron ?
5. Faint o ynni a ddefnyddiwyd yn yr awr, yr wythnos a'r mis diwethaf, a beth gostiodd?
6. A yw'r trydan yn isel, yn ganolig neu'n uchel?

Bydd arddangosfa mesurydd talu ymlaen llaw clyfar yn y cartref hefyd yn dangos:

- Faint o gredyd sydd ar ôl?
- Faint o gredyd brys sydd ar gael?
- Y cydbwysedd rhwng dyledion os oes gennych un?
- Os yw'r credyd yn mynd yn isel?

SUT BYDD MESURYDD CLYFAR YN ARBED ARIAN I CHI?

Mae mesuryddion smart yn ei gwneud hi'n haws i chi nodi'r sefyllfaoedd lle rydych yn defnyddio llawer o egni ac efallai y byddwch am wneud newidiadau i'w leihau.

Os gallwch ddefnyddio'r wybodaeth a ddangosir yn eu harddangosfa gartref i helpu i leihau'r defnydd o ynni, dylech allu torri eich costau ynni.

Mae mesuryddion smart hefyd yn golygu biliau mwy cywir, felly dim ond am yr hyn a ddefnyddiwyd y dylech fod yn talu, yn hytrach na gordalu fel y gallech weithiau gyda datganiadau tanwydd amcangyfrifedig.

Sut i

DDARLLEN MESURYDD

GWYBODAETH A GEIR FEL ARFER AR RAGDALIAD MESURYDD:

1. Tâl sefydlog (ceiniog y dydd)
2. Tâl neu dariff fesul uned o danwydd (ceiniogau)
3. Swm y credyd ar y mesurydd (£/p)
4. Swm y credyd ar y cerdyn/allwedd sy'n cael ei fewnosod (£)
5. Y swm taliad diwethaf (£)
6. Cyfanswm dyled nwy neu drydan heb ei dalu (£/p)
7. Y swm diweddaraf a ddidynnwyd yn awtomatig ar gyfer dyled (£/p)
8. Swm y credyd a ganiateir pan fyddwch yn defnyddio credyd brys (os ydych wedi defnyddio credyd arferol) (£)
9. Swm y credyd brys sydd ar ôl (£/p)

MESURYDDION TRYDAN

Mesurydd digidol cyfradd sengl

Mae gan fesurydd digidol arddangosfa electronig neu ddigidol. Bydd yn dangos 5 rhif mewn du neu wyn a gallai 1 neu fwy o rifau coch eu dilyn.

I ddarllen y mesurydd:

- Wyn cyfeirio i lawr y 5 rhif cyntaf a ddangosir o'r chwith i'r dde
- Yrwyf yn gnore unrhyw rifau eraill

Y darlleniad mesurydd hwn yw 75085. Dylid **anwybyddu'r** rhif coch.

Sut i

DDARLLEN MESURYDD

A Dau- mesurydd digidol cyfradd

Os cewch drydan rhatach ar adegau penodol, efallai y bydd gennych fesurydd dwy gyfradd (neu 'gyfradd ddeuol'). Mae hyn yn golygu y bydd ganddo 2 res o rifau.

Mae'r rhes uchaf (wedi'i labelu'n 'isel' neu'n 'nos') yn dangos faint o unedau o drydan rhatach a ddefnyddiwyd gennych.

Mae'r rhes waelod (wedi'i labelu'n 'normal' neu'n 'ddiwrnod') yn dangos faint o unedau o drydan pris safonol rydych chi wedi'i ddefnyddio.

I ddarllen y mesurydd:

- Read y rhesi uchaf a gwaelod.
- Wyn cyfeirio at y niferoedd a ddangosir i'r dde.
- **Anwybyddwch unrhyw rifau a ddangosir mewn coch.**

Mae gan y mesurydd hwn 2 ddarlleniad - 25404 a 54250. Bydd angen i chi roi'r ddau

MESURYDDION NWY

Mesurydd Metrig Digidol

Bydd mesurydd metrig digidol yn cael arddangosfa electronig neu ddigidol, sy'n dangos 5 rhif yna pwynt degol, ac yna mwy o rifau.

I ddarllen y mesurydd:

- Wyn cyfeirio i lawr y 5 rhif cyntaf a ddangosir o'r chwith i'r dde
- Rwy'n gnone'r rhifau ar ôl y pwynt degol, a ddangosir **weithiau mewn coch**

Y darlleniad mesurydd hwn yw 00544.

Mesurydd imperial digidol

Mae gan fesurydd imperial digidol arddangosfa electronig neu ddigidol, sy'n dangos 4 rhif du neu wyn, ac yna 2 rif a ddangosir mewn coch.

I ddarllen y mesurydd:

- Wyn cyfeirio i lawr y 4 rhif cyntaf o'r chwith i'r dde
- Rwy'n gnone'r gweddill y rhifau, **a ddangosir mewn coch**

Y darlleniad mesurydd

Sut i

DDARLLEN MESURYDD

Sut i ddarllen mesurydd deialu

1. Sefydlu cyfeiriad y pwyntydd- clockwise neu wrthglocwedd
2. Ysgrifennwch y rhif y mae'r pwyntydd wedi'i basio
3. Pwyntydd yn uniongyrchol dros nifer? Tanlinellwch ef, yna edrychwch ar y deial nesaf i'r dde.
4. Os nad yw'r pwyntydd ar y deialu i'r dde wedi pasio sero, yna cymerwch 1 i ffwrdd o'r rhif a danlinellwyd. Os yw'r pwyntydd wedi pasio sero, gadewch y rhif sydd wedi'i danlinellu fel y mae.

Y darlleniad mesurydd hwn yw 1 5 6 4 9

Dial 1 - Mae'r pwyntydd yn teithio i gyfeiriad clockwise ac mae'n uniongyrchol ar y rhif 1. Gwiriwch ddeialu dau. Mae'r pwyntydd ar ddeialu dau wedi pasio 0 felly'r darlleniad cywir ar gyfer deialu 1 yw 1.

Dial 2 - Mae'r pwyntydd yn teithio clocwedd ac wedi pasio 5. Y darlleniad yw 5.

Dial 3 - Mae'r pwyntydd yn teithio clocwedd ac wedi pasio 6. Y darlleniad yw 6.

Dial 4 - Mae'r pwyntydd yn teithio clocwedd ac mae'n uniongyrchol ar y rhif 5. Gwiriwch ddeialu pump. Nid yw'r pwyntydd ar ddeialu pump wedi pasio 0, felly'r darlleniad cywir ar gyfer deialu pedwar yw 4.

Dial 5 - Mae'r pwyntydd yn teithio clocwedd ac wedi pasio 9. Y darlleniad yw 9.

Sut i

OSOD RHAGLENYDD MECANYDDOL

AMSER

Gosod cloc i'r amser

TAPPETS WEDI'U RHIFO 1-4

Rydych chi'n defnyddio'r rhain i osod yr adegau o'r dydd, a'r ordyr ydych am i'r tymheredd ddigwydd.

HYBU

Hwb awr i wres/dwr poeth.

CLOCK 24 AWR

AR

Mae gwres/dwr poeth ymlaen yn gyson

DRWY'R DYDD

Mae gwres/dwr poeth yn mynd ymlaen o'r set tapio gyntaf tan y set tapio ddiwethaf, heb ynrhyw

ODDI AR

Mae gwres/dwr poeth i ffwrdd yn gyson

DDWYWAITH

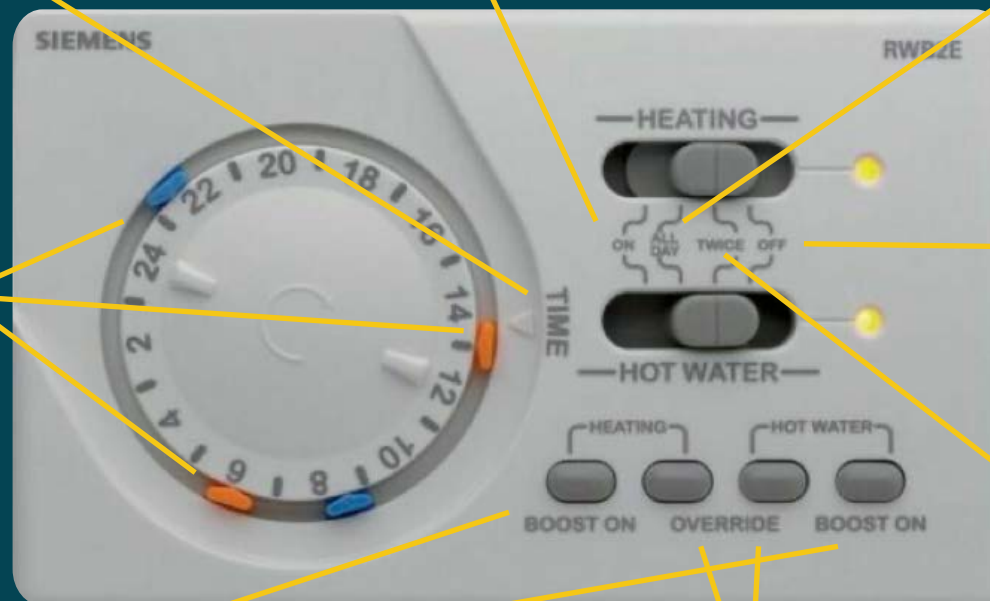
Mae gwres/dwr poeth yn gweithredu ar gyfer y 2 ods peri aosodwyd ymlaenmlaen.

Ymlaen yn tapio 1
I ffwrdd wrth tapio 2
Ymlaen yn tapio 3
I ffwrdd wrth tapio 4

DIYSTYRU

Cymryd drosodd o'r amseroedd rydych wedi'u gosod.

Daw'r system ymlaen os caiff ei diffodd, ac i ffwrdd os caiff ei diffodd (tan yr amser nesaf a bennwyd ymlaen)

OSOD RHAGLENYDD MECANYDDOL

1. Gosodwch y cloc 24 awr i'r amser presennol, gan ei roi ar y saeth **AMSER**.
2. Rhowch y tapr rhif 1 ar yr amser yr hoffech iddo ddechrau gweithredu. Ystyriwch amseroedd cynhesu eich system wresogi, gall hyn amrywio. E.e. os ydych am i'ch gwres ddod ymlaen am 8am, efallai y bydd angen i chi osod y tapio cyntaf am 7.30am i roi amser iddo gynhesu.
3. Rhowch y tapr rhif 2 ar yr amser yr hoffech iddo roi'r gorau i weithredu. Ystyriwch yr amseroedd oeri.
4. Gwnewch yr un peth ar gyfer tapiau rhif 3 a 4.
5. Yna gallwch ddewis a ydych am gael eich dŵr/gwres poeth neu'r ddau ymlaen ar yr adegau hyn.
6. Os ydych am gael dŵr/gwres poeth ymlaen ar yr amseroedd a bennwyd ymlaen ymlaen, yna byddwch yn ei osod i **DDWYWAITH**.
7. Os ydych am gael dŵr/gwres poeth ar y lleoliad cyntaf i'r lleoliad diwethaf, heb unrhyw seibiannau in between rhwng e.e. os yw'n ddydd Sadwrn a bod eich cynllun dyddiol yn newid, yna byddwch yn ei osod i **BOB DYDD**.
8. Os ydych am gael dŵr/gwres poeth ymlaen yngyson , yna fe'i gosodwyd i **YMLAEN**.
9. Os ydych am gael dŵr poeth/gwresogi'n gyson, e.e. os ydych i ffwrdd, yna byddwch yn ei osod i **ODDI AR**.
10. Os oes angen hwb awr o wres/dŵr poeth arnoch, e.e. byddwch yn dod adref awr yn gynnar, yna cliciwch **BOOST**.
11. Os ydych am wneud y gwrthwyneb i'r hyn rydych wedi'i osod e.e. rydych chi'n dod adref a'r gwres ymlaen ond mae'n rhaid i chi fynd allan eto, yna rydych chi'n clicio **TROSOLWG**.

AWGRYMIADAU ARBED YNNI

YN GYFFREDINOL:

- Trowch thermostat i **lawr 1 radd**.
- Diffodd goleuadau - byddwch yn ymwybodol o faint o oleuadau sydd ymlaen yn eich cartref.
- Llenwch y peiriant golchi llestri cyn ei ddefnyddio neu defnyddiwch yr opsiwn hanner llwyth
- Trowch dymheredd y peiriant golchi i lawr (**botwmECO**).
- Diffoddwch y boeler yn yr haf neu os nad oes neb i mewn.
- Cadwch arnoch am y bargeinion gorau ar dariffau ynni a newid cyflenwr os bydd angen.
- Gosod mesurydd clyfar.
- Defnyddio thermostat rhaglenadwy.
- Dad-wneud electroneg pan fyddant allan o ddefnydd neu rhowch amserydd arnynt.
- Sychwch eich golchdy yn yr awyr agored os oes modd - gadewch i'r gwynt wneud y gwaith caled.
- Gosod goleuadau arbed ynni - mae LED hyd yn oed yn well.
- Gosod switshis llai.
- Defnyddio offer trydanol sy'n defnyddio ynni'n effeithlon - **A+++ yn arbed mwy na sgôr A++**
- Rhedwch olchi oer yn y peiriant golchi - **30 gradd neu is**.
- Addysgwch eraill yn eich cartref am sut i arbed ynni a pha opsiynau sydd ar gael.

WRTH GOGINIO:

- Berwch ddŵr mewn tegell, yna ei drosglwyddo i sosban, yn hytrach na berwi dŵr ar y stof.
- Defnyddiwch ddŵr yn ôl yr angen yn unig.
- Gorchuddiwch botiau a phanedau gyda chaeau, mae'r bwyd yn cynhesu'n gyflymach tra bo'r broses yn defnyddio llai o egni. - **Oeddech chi'n gwybod y gall hyn leihau cyddwysiad yn y tŷ?**
- Caewch ddrysau i ystafelloedd eraill wrth ddefnyddio'r hob!
- Mae microdon yn cynhesu bwyd yn llawer mwy effeithlon na hobïau trydan a nwy. - **gall gymryd hyd at 4 gwaith yn llai!**
- Diffoddwch y gwres ychydig funudau cyn i'ch pryd bwyd gael ei goginio'n llawn. Mae hobïau trydan yn cymryd amser i oeri a bydd eich bwyd yn parhau i goginio yn y sosban.
- Cadwch ddrws y ffwrn ar gau ac edrychwch drwy'r drws gwydr i weld a yw eich bwyd yn barod. Mae egni a gwres yn dianc bob tro y byddwch yn agor drws y ffwrn.
- Paratowch fwyd mewn sypiau mwy i arbed ynni - Storiwch **yn y Freezer am hyd yn oed yn hirach**
- Mae cogyddion araf yn anhygoel o effeithlon o ran ynni ac yn helpu i warchod dÅµr
- Mae gan friwsion pwysedd lid wedi'i selio sy'n dal stêm ac yn ei gloi i mewn i'r sosban, gan goginio eich bwyd yn gyflymach ac yn fwy effeithlon.

AWGRYMIADAU ARBED YNNI

WRTH BRYNU OERGELL/RHEWGELL:

Os yw eich oergell neu'ch rhewgell yn fwy na 10 mlwydd oed, mae'n werth meddwl am ei disodli. O dan ddeddfwriaeth yr UE, rhaid i oergelloedd a rhewgelloedd newydd gael sgoriau effeithlonrwydd ynni rhwng A+ ac A+++, ond pe baech yn prynu eich un chi cyn mis Gorffennaf 2012 gallai fod yn unrhyw beth o rhwng G ac A, gyda **chostau rhedeg llawer uwch.**

Bydd gan bob oergell neu rewgell y byddwch yn edrych arno energy label ynni'r UE, gan ei sgorio o A+ (y lleiaf effeithlon ond sy'n dal yn eithaf da) hyd at A+++ ar gyfer y modelau mwyafynni-effeithlon. Bydd y label yn dangos cyfaint y cyfarpar mewn litrau, cyfaint storio wedi'i rewi mewn litrau a lefel sŵn mewn degibels.

Gall manwerthwyr werthu hen fodelau o hyd, felly efallai y byddwch weithiau'n dal i weld oergell neu rewgell yn cael sgôr A neu B, ond bydd wedi bod o gwmpas ers cyn mis Gorffennaf 2012, felly mae'n debyg mai'r peth gorau yw peidio â'i brynu.

Bydd modelau mwy yn defnyddio mwy o egni na rhai bach hyd yn oed osoesganddynt well sgôr. Felly, os mai dim ond oergell energyneu rewgell ynni fach - effeithlon sydd ei hangen arnoch, mae'n debyg ei bod yn dal yn well prynu model bachgradd A+ nag un A+++ a fydd yn hanner gwag y rhan fwyaf o'r amser.

Pa un sy'n fwy effeithlon o ran ynni, rhewgell oergell gydag un ar ben y llall, neu ddwy uned ochr yn ochr?

Gallai oergell mewn ffurfweddiad ochr yn ochr ddefnyddio hyd at 20% yn fwy o ynni, felly os gallwch osod uned i fyny ac i lawr yneich cegin, bydd hwn yn ddewis mwy effeithlono ran ynni.

Oeddech chi'n gwybod bod rhoi eich oergell i ffwrdd o'ch popiwr a gwnewch yn siŵr nad yw mewn golau haul uniongyrchol - bydd yn gweithredu'n fwy effeithlon os yw mewn man oer?

CARBON MONOCSID

Cynhyrchir Carbon Monocsid (CO) pan nad yw carbon - sy'n cynnwys tanwydd - fel nwy, olew, glo, petrol, neu bren - yn llosgi'n llawn am nad oes digon o aer ar gael. Gall hyn ddigwydd pan fydd offer fel gwresogyddionystafelloedd a dŵr, tanau a chogyddion wedi'u gosod yn anghywir neu wedi'u cynnal a'u cadw'n wael, neu pan fo simnai, hylif neu fenyn aer i mewn i'r ystafell wedi'i rwystro'n llawn neu'n rhannol. Ychwanega awyru gwael at y broblem drwy ganiatáu i grynodiadau CO gronni.

SYMPTOMAU AC ARWYDDION PERYGL

Ni ellir gweld, arogleuo na blasu CO.
Chwe phrif symptom gwenwyn CO yw:

1. Cur pen
2. Pendro
3. Cyfog
4. Diffyg anadl
5. Cwyp
6. Colli ymwybyddiaeth

Mae'r symptomau cynnar yn aml yn ddryslyd gydag annwyd neu'r fflw.

Yr arwyddion eraill i gadw golwg amdanynt yw:

- Dim ond gartref y mae'r symptomau'ndigwydd.
- Maen nhw'n diflannu neu'n gwella pan fydd y person yn gadael cartref ond yn dod yn ôl pan fydd yn dychwelyd.
- Maent yn waeth pan fydd y gwres yn cyrraedd yn y gaeaf.
- Mae pobl eraill (neu anifeiliaid anwes) yn y tŷ yn eu teimlo hefyd.

Mae arwyddion perygl eraill i gadw golwg amdanynt:

- Fflam nwy melyn/oren diog yn hytrach na fflam las. (Nid yw hyn ynberthnasol i danau nwy fflam effaith tanwydd nac addurniadol, gan eu bod wedi'u cynllunio i edrych fel fflamau felly maent i fod i ymddangos yn oren neu'n felyn).
- Soot neu staeniau melyn/brown o amgylch offer.
- Cyddwysiad gormodol mewn ystafell gydag offer.
- Treialu goleuadau sy'n mynd allan yn rheolaidd.

CANFOD AC ATAL

1. Ffithiwrch larwm CO clywadwy sy'n dangos logo Barcud Safonau Prydeinig neu LPCB (Bwrdd Ardystio Atal Colled). Mae'n bwysig cofio nad yw larwm CO addas a glywadwy yn ddewis amgen i gael offer, fflwiau a simneiau wedi'u gwasanaethu a'u profi.
2. A oes gan yr holl offer, fflwiau a simneiau eu gosod a'u gwasanaethu'n gywir gan beirianwyr hyfforddedig, ag enw da, cofrestredig a chymwys. Dylid cynnal a gwasanaethu'r offer yn rheolaidd (er enghraifft gwasanaeth blyneddol). Dylai beirianwyr ar gyfer offer nwy fod wedi'u cofrestru gyda'r Gofrestr Diogel i Nwy. Yn y sector rhentu, dylai landlordiaid roi prawf i denantiaid bod peiriannydd cofrestredig wedi gwasanaethu'r offer nwy o fewn y 12 mis diwethaf.
3. Cadwch ystafelloedd wedi'u hawyru'n dda wrth ddefnyddio offer.

CARBON MONOCSID

Mae Rhwymedigaeth Cwmni Ynni (ECO) / Rhwymedigaeth Cynhesrwydd Fforddiadwy yn rhedeg rhwng mis Hydref 2018 a mis Mawrth 2022. Mae ECO yn cynorthwyo aelwydydd sydd mewn tlodi tanwydd, a'r rheini ar incwm is, a allai fod yn ei chael hi'n anodd talu cost eu biliau gwresogi.

O dan ECO, mae cyflenwyr ynni canolig a mwy yn ariannu gosod mesurau effeithlonrwydd ynni ar aelwydydd ym Mhrydain.

Mae gan bob cyflenwr gorfodol darged cyffredinol yn seiliedig ar ei gyfran o'r farchnad ynni domestig ym Mhrydain.

Mae'r cyflenwyr ynni gorfodol yn gweithio gyda gosodwyr i gyflwyno rhai mesurau effeithlonrwydd i'ch cartref, fel inswleiddio atig neu wal, neu fesurau gwresogi.

Gallwch ddod o hyd i'r rhestr o gyflenwyr gorfodol yma:
www.ofgem.gov.uk

CYNLLUN NYTH

Y Nyth yw cynllun tlodi tanwydd Llywodraeth Cymru. Ei nod yw helpu i leihau nifer yr aelwydydd mewn tlodi tanwydd a gwneud cartrefi'n gynhesach ac yn fwy o danwydd-efficient lleoedd effeithlon i fyw ynddynt.

Gall unrhyw un sy'n poeni am gost gwresogi eu cartref ffonio **0808 808 2244** yn rhydd o linell dir neu ffôn symudol.

GALL CYNGHORWYR ROI CYNGOR AR:

- Arbed ynni
- Rheoli arian
- Nodi'r tariff tanwydd gorau
- Hawl i unrhyw fudd-daliadau i sicrhau'r incwm mwyaf posibl
- Gall deiliaid tai hefyd fod yn gymwys i dderbyn gwelliannau i gartrefi am ddim, er mwyn helpu i wneud y cartref yn gynhesach a lleihau biliau ynni.

GALLAI'R MESURAU GYNNWYS:

- Inswleiddio Waliau Ceudod
- Inswleiddio'r llofft
- Inswleiddio waliau solet allanol - ar rhaffau canolteras yn unig
- Systemau gwres canolog
- Boelers- nwy naturiol, olew, ac LPG
- Gwresogyddion tanwydd mu soletti-fuel heaters
- Gwresogyddion Storio Trydan
- Pwmp gwres ffynhonnell aer (osyw'n briodol)

Mae cymorth Nyth ar gael i bawb yng Nghymru. I gael gwybod a ydych yn byw mewn eiddo cymwys, dylech ffonio **0808 808 2244**

Bydd cynghorydd Nyth yn rhedeg drwy gyfres o gwestiynau i gael syniad o ba mor effeithlon yw eich cartref o ran ynni.

I gaelgwybodaeth am Nyth, ewch i: www.nest.gov.wales

Y DISGOWNT CARTREF CYNNES

Mae tair elfen wahanol i gynllun WHD: TEf Grŵp Craidd, Mentrau Grŵp Ehangach a Diwydiant. Mae BEIS yn cydlynu'r Grŵp Craidd, tra bod OFGEM yngweinyddu'r Mentrau Grŵp a Diwydiant Ehangach.

GRWP CRAIDD: Ad-daliad o £140 ar gyfer tanwydd – Pensiynwyr incwm isel

GRWP EHANGACH: Ad-daliad o £140 i danwydd – Cwsmeriaid incwm isel

Yn gyffredinol, mae cymorth o dan elfen Grŵp Ehangach y cynllun yn cael ei ddarparu ar sail y cyntaf i'r felin, gyda chwsmeriaid cyflenwyr sy'n cymryd rhan yn gwneud cais uniongyrchol am gymorth. Mae'r rhan fwyaf o gyflenwyr sy'n gorfod agor eu ceisiadau dros yr haf ac yn anelu at dalu'r ad-daliadau dros y gaeaf.

MENTRAU DIWYDIANT: Cymorth anuniongyrchol i gwsmeriaid sy'n dlawd o ran tanwydd

Mae elfen Menter Diwydiant y cynllun yn caniatáu i gyflenwyr helpu cwsmeriaid tanwydd-incwm isel trwy drydydd partiön. Yn dibynnu ar raglen y cyflenwr gorfodol a darparwr trydydd parti, gall gynnwys cyngor ar arbed ynni, a helpu i leihau dyledion ynni.

Os credwch y gallech fod yn gymwys i gael cymorth o dan y cynllun, gallwch ddod o hyd i wybodaeth am sut i wneud cais am Ddisgownt Cartref Cynnes yn www.gov.uk, neu drwy gysylltu â'ch cyflenwr ynni. Mae'r wefan hon hefyd yn rhestru'r holl gyflenwyr sy'n cymryd rhan.

I gael rhagor o wybodaeth am gynlluniau a all eich helpu, ewch i: www.simpleenergyadvice.org.uk

CYFEIRIO A CHEFNOGAETH YCHWANEGOL

GWEFANNAU DEFNYDDIOL

www.nea.org.uk

National Energy Action (NEA) yw'r elusen genedlaethol sy'n ceisio dileu tlodi tanwydd ac yn ymgyrchu dros fwy o fuddsoddiad mewn effeithlonrwydd ynni i helpu'r rhai sy'n dlawd ac yn agored i niwed.

www.citizensadvice.org.uk

Mae Cyngor ar Bopeth yn darparu cyngor rhad ac am ddim, annibynnol, cyfrinachol a diduedd i bawb ar eu hawlau a'u cyfrifoldebau.

www.cse.org.uk

Mae'r Ganolfan Ynni Cynaliadwy yn elusen annibynnol sy'n darparu cyngor, hyfforddiant a rheolaeth prosiectau i helpu pobl a chymunedau i ddod o hyd i atebion i fygythiad newid yn yr hinsawdd, cartrefi oer a thlodi tanwydd.

www.est.co.uk

Mae Ymddiriedolaeth Arbed Ynni yn fenter gymdeithasol gyda Sefydliad elusennol sy'n cynnig cyngor diduedd i gymunedau

ac aelwydydd ar sut i leihau allyriadau carbon, defnyddio dŵr yn fwy cynaliadwy, ac arbed arian ar filiau ynni.

www.gov.uk

Gwefan ar gyfer holl adrannau'r llywodraeth a llawer o asiantaethau a chyrff cyhoeddus eraill. Darparu gwybodaeth am fudd-daliadau, pensiynau a chynlluniau effeithlonrwydd ynni cenedlaethol.

www.gov.wales

Gwefan ar gyfer holl adrannau llywodraeth Cymru a llawer o asiantaethau a chyrff cyhoeddus eraill. Darparu gwybodaeth am fudd-daliadau, pensiynau a chynlluniau effeithlonrwydd ynni cenedlaethol.

www.thewisegroup.co.uk

Mae'r Grŵp Doeth yn fenter gymdeithasol sy'n helpu pobl i ennill sgiliau newydd a dod â budd-daliadau i mewn i waith, gan leihau aildroseddu, adfywio cymunedau, gweithio i ddileu tlodi tanwydd a cheisio creu cymdeithas wyrddach.

CYFEIRIO A CHEFNOGAETH YCHWANEGOL

RHIFAU CYSWLLT

Argyfwng Nwy Grid Cenedlaethol YN UNIG **0800 111 999**

Ymchwiliad Cyffredinol y Grid Cenedlaethol **0845 835 1111**

Strategaeth yr Adran Busnes, Ynni a Diwydiannol (BEIS) **0300 060 4000**

Gwasanaeth Cyngor Arbed Ynni **0300 123 1234**

Llinell gymorth defnyddwyr Cyngor ar Bopeth **03454 04 05 06**

Cynllun NEST Cymru **0808 808 2244**

Taliadau Tanwydd Gaeaf **08459 151515**

DIOGELWCH NWY

Llinell ddiogelwch nwy Gweithrediaeth iechyd a diogelwch (HSE): **0800 300 363**
www.hse.gov.uk/gas/domestic

Cofrestr Nwy Ddiogel:
0800 408 5500
www.gassaferegister.co.uk

Cymdeithas dechnegol tanio olew (OFTEC):
www.oftec.org

Cymdeithas tanwydd solid (SFA):
0845 601 4406
www.solidfuel.co.uk

Cynllun Profi a Chymeradwyo offer gwresogi (HETAS):
www.hetas.co.uk

Elusen Nwy Ddiogel:
www.gassafecharity.org.uk

Mae Elusen Nwy Ddiogel yn darparu gwybodaeth a chefnogaeth, yn codi ymwybyddiaeth ac yn darparu arweiniad ymarferol ac ataliol ynghylch y risgiau a achosir gan wenwyno CO.

Carbon Monocsid - Byddwch yn Larwm!:
www.co-bealarmed.co.uk

Ymgyrch genedlaethol yw hon i leihau nifer y marwolaethau a'r anafiadau a achosir gan garbon monocsid. Mae'r ymgyrch yn annog pobl i osod larymau carbon monocsid yn eu cartrefi ac mae'n cael ei redeg gan Energy UK.

"Mae'r prosiect Arbed Eich Ynni wedi rhoi'r offer a'r wybodaeth i bobl ifanc allu dysgu am gyllidebu, effeithlonrwydd ynni, biliau tanwydd, a dulliau eraill o gymorth y gallant eu cyrchu.

Rwy'n credu bod y pecyn cymorth hwn yn adnodd defnyddiol a hygyrch i bobl ifanc sydd eisiau dysgu am y pynciau sy'n ymwneud ag ymwybyddiaeth o ynni yn y cartref.

Rwyf wedi dysgu llawer trwy ddatblygu'r darn hwn o waith, ac rwy'n mawr obeithio ei fod yn rhoi'r ddealltwriaeth a'r gefnogaeth sydd eu hangen ar weithwyr ieuenctid a phobl ifanc."

Anna Arrieta
@AnnaArrieta1

Cyfeiriad: Unit D/Upper Boat Business Centre
Treforest
CF37 5BP

E-bost: mailbox@youthcymru.org.uk

Ffôn: 01443 827840